

Yeezu Wamaɗsaɗa Wie Ate MAAK A NɄMARISI La

1-4 Dila po dila po Naawen jam weeni wa biisiteeroma wanyi ate ba a wi ayen Azaya la, ayen wa nɄmarisi nyo Naawen gbanɗa po ayen, “Wa le tom nuru ate wa de niɗ jam gomsɗ siuku a magsi a te waai ale wa jam la.’

Lueluk ale a kaari goanni po a weeni ayen, ‘ni gomsɗ Nyonowa siuku abe ni teenti ku.’ ” Naawen biika ate ba a wi ayen Yeezu Kirisita la wamaɗsaɗa wie ale nna. Ku be piilim kama a magsi chaab ale Azaya ale nɄmarisi dii Naawen gbanɗa po la.

Ku nɗaɗnyin ate nuru wanyi ate ba a wi ayen Joon a yaa nyini goanni po a jam a sak nuruba Naawen wie ale a te ba soka ale a weeni ba ayen, “Ni meena basi ni wabaatana, abe ni va Naawen siuku. Ni dan tagri m le te ni soka ate Naawen a von ni wabaatana a te ni.” ⁵ Nuruba yegayega a yaa nyini tenkpienka Jerusalem ale ten sii meena ale gilim ka a bo Judia po la a jam Joon jigi. Ba ale wom wa sinsanɗa la, ba yaa tok ba tuimbaatana meena a sak Naawen ale ge ate Joon yaa te ba soka beli dii ate ba a wi ayen Jodan la po.

⁶ Ba jam pa ka laalaakomi kobta a nye Joon garuku. Wa jam pa ka chiakgbain a bobi wa chiaka. Wa jam a nɗobi ka tintue ale a de siita me. ⁷ Wa jam a mooli kama ayen, “Nuru wanyi ale bo mi nɗaɗ a cheena. Wa ta pagrim a gaam

mi kama. Mi posima ale m nin chim yomo waai ale wa domsi a kali wa nin a yeeri wa nuensana a te wa. ⁸ Nyiam ate mi pa a so ni nyinsana, alege waai ale cheena la, a le pa ka Naawen Chiika a sueri ni suniimana.”

⁹ Da nala po Yeezu a jam nyini ten kanyi ate ba a wi ayen Nazaret ate ka jam bo ten kaai ate ba a wi ayen Galili la po. Wa yaa jam Joon jigi ayen Joon te wa soka Jordan benni po. ¹⁰ Joon ale te wa soka a nueri ate Yeezu a yaa nyini nyiamu sunsun a juei la, wa yaa deri nya wennyamazuku ale ku lagri ate wa nya Naawen Chiika a sin jam kali wa zuk nna ase nangban la, ¹¹ ate lueluk a yaa nyini wennyamazuku po a weeni Yeezu ayen, “Fi ale m be kaai ate m marij la. M sui a peenti ale fu kama.”

¹² Dula jigini Naawen Chiika a yaa basi ate Yeezu a chen ga jo goanni po juijui ate goadunsa a boro la. ¹³ Wa jam bo dula jigini ate ku paari ka da pisinaansi. Da nala po Sitaana a yaa jam wa jigi a nye wa nya ayen wa siak a te wa, alege Sitaana an jam baga a paasi wa. Naawen yaa tom sabiiloba ayen ba jam maa maari wa.

¹⁴ Da yen po nuruba a yaa yik Joon a ta wa ga lik dok po. Ku naanyin ate Yeezu a yaa jam Galili tenka po a mooli Naawen wamansana ayen, ¹⁵ “Da naai ate Naawen dak ayen wa naamu le jam la, a moata kama. Ni basi ni tuimbaatana abe ni ta siaka ale wa wamansana.”

¹⁶ Yeezu ale va Galili mogi kpeeni noai a taam la, wa yaa nya nuru wanyi ale wa suok. Ba yue ale Simon ale Andiru, ate ba yaa za a yuk ba

ηmaasaηa a basi nyiamu po. ¹⁷ Yeezu yaa wi ba ayen, “Ni jam va mi ηaan. Nama daam ka jum yigrisa, alege jinla mi a te ni ka tuim paali ayen ni nyε ate nuruba a jam va mu.” ¹⁸ Ba yaa ale wom dila la, ba yaa deri basi ba ηmaasaηa ale va wa.

¹⁹ Wa ale ga cheη maga la, wa yaa ηman nya nuruba baye ate ba a wi ba ayen Jeemsi ale Joon. Ba jam ka nuru waai ate ba a wi ayen Zebedi la, bisa. Ba ale ba kowa ale wa tomteeroma ale jam kala ba ηaarunku po a gomsi ba ηmaasaηa. ²⁰ Yeezu a yaa wi ba, ate ba yaa basi ba kowa ale wa tomteeroma ηaarunku po ale cheη ga va wa.

²¹ Yeezu ale wa ηaanviirima yaa cheη ga jo teη kaai ate ba a wi ayen Kapernaum la po. Juuma Vuusum Danni ale jam paari la, Yeezu yaa cheη ga jo ba tuka dokku po a boro a sak ba Naawen wie. ²² Nuruma ale wom wa sinsaηa la, ku yaa cha ba, dii nyin la wa sinsaηa a kan neensi Juuma Sinsaηa sagra. Wa sakka a ta pagrim a gaam ba sinsaηa kama.

²³ Dula jigini nuru ale jam ta chichiribiok ate ku bo wa zukku po. Wa yaa jam jo ba tuka dokku po a kaari ayen, ²⁴ “Yeezu Nazaret denowa, fi a yaali ka boa ti jigiya? Fi jam ayen fi kaasi ti kama? M seba ayen fi ka Naawen nuru welen.”

²⁵ Yeezu a yaa weeni chichiribioku ayen, “Goori abe fi nyini wa zukku po a nyini.”

²⁶ Chichiribioku a deri basi ate nuruwa nyinka a gok a yaa kaari a nyini wa jigi a nyini. ²⁷ Ku yaa cha nuruma meena ale jam bo dula la, ate ba weeni ayen, “Ni nya nuruwa de ta pagrim a weeni chichiribaata ate ti a wom wa noai a nyini

nuruba zuima po a nyini.” Ba ya bek chaab me ayen, “Ka boan jaab sinsak paala ale nna?”

²⁸ Galili tenka po nuruma yegayega a jam wom Yeezu ale tom dii la kama.

²⁹ Yeezu a yaa basi tuka dokku ale ge chen. Wa ale Jeemsi ale Joon a yaa chen ga jo Simon ale Andiru yenni po. ³⁰ Yeezu ale jo yenni po la, ba yaa weeni wa ayen ka Simon nanuba ale a yuak. Wa nyinka jam tolin ka nna yegayega ate wa jam dua wa dokku po. ³¹ Yeezu a yaa jo nipowa dokku po a yik wa nisanja a zak ate wa yiri nmai. Wa ale nye dila la, wa nyinka a yaa deri yok ate wa yiri yaali nyiam a te ba.

³² Wein ale sinj la, tenka po demma a pa ba yognyeensa ale baai ate chichiribaata a jam bo ba zuima po la a ta ba jam Yeezu jigi. ³³ Tenka po demma meena a yaa tigi chaab a jam yeri dii po ate Yeezu a boro la. ³⁴ Wa tebi nuruba yegayega baai ate nyintuila togatoga a jam ta ba la, ale a yiak chichiribaata yegayega nuruba zuima po a basi. Yeezu an jam te chichiribaataja siuk ate ti weeni wariya, dii nyin la ti poom seba wa ale ka waai la kama.

³⁵ Saliuk yokyok ate vanni an diem a jam veenti la, Yeezu a yaa yiri a nyini tenka po a chen juijui ate nuru a karo la a puusi a te Naawen dula jigini. ³⁶ Vanni ale veenti la, Simon ale wa vaanachaama yaa yiri a nya ale Yeezu a karo. Ba yaa nyini ayen ba gisi wa. ³⁷ Ba ale nya wa la, ba yaa weeni wa ayen, “Nuru meena a nyeemu a gisi fu kama.”

³⁸ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ni te ti cheŋ teŋ sii ale tali la ate m sak dula nuruma Naawen wie ate ba wom. Ka dila nyiŋ ate m jam.”

³⁹ Wa yaa nyiem a gilim Galili teŋka a sak nuruba Naawen wienja ba tuka diinaŋa po. Wa jam yiaŋ chichiribaata nuruba zuima po a basi me.

⁴⁰ Gami dinyi a yaa jam Yeezu jigi a kpi duna teŋ wa niŋ a saalim wa ayen, “Fi dan siak, fi бага a tebi mu kama, ate mi a nya nyiŋyogsa.”

⁴¹ Yeezu a yaa ta jiiirim ale wa nna yegayega a yaa teeri wa nisaŋa a tiri wa ale weeni wa ayen, “M siaya. Ta nyiŋyogsa.” ⁴² Wa ale weeni dila la, nyiŋtuilaŋa yaa deri basi gamini ate wa nya nyiŋyogsa. ⁴³⁻⁴⁴ Yeezu a yaa weeni wa ale nin muna ayen, “Kan weeni sak nuru waaiya fi le nye dii a nya nyiŋyogsa la. Cheŋ Naawen Puusika Yenni tomteeroma wanyi jigi a pa fi dek a sak wa, abe fi nye kaabi kaai ale magsi ase Moosis ale sak ti dii dila po dila po la. Dila le sak nuruba ayen fi yaa ta nyiŋyogsa kama.”

⁴⁵ Gamini yaa basi dula jigini. Wa an jam wa Yeezu ale weeni wa dii la, alege wa jam goanti a nyeemu a weeni wa a meena kama Yeezu ale tebi wa dii la. Dila nyiŋ ate Yeezu an nman бага a nyini peelim a jam teŋka po wa yaaka. Wa yaa ga bo goanni po ate nuruba nyini teŋsa yegayega po a jam wa jigi.

2

¹ Daa ale nman jam taam la, Yeezu a yaa basi dula ale nman cheŋ Kapernaum teŋka po a ga jo yeri dinyi po. Teŋka po demma a yaa wom

ayen wa jam ya. ² Nuruba yegayega yaa jam tigi chaab yeri dii po ate wa boro la. Yenni meena a jam sueri kama ate nansiunƙu noai a ka zaanika jigiya, ate Yeezu a yaa boro a sak ba Naawen wie. Nuru wanyi ale jam boro ate wa nisima ale wa nanƙsa a jam kpi. ³ Wa yaa ale boro a sak nuruma la, nuruba banaansi a yaa pa nuru waai ate wa nisana ale wa nanƙana a kpi la, a dueni jaab zuk a ta wa a jam Yeezu jigi. ⁴ Ba an jam baga a vuri nuruma po a paari Yeezu, dii nyin la nuruma a jam piisi kama. Ba jam pa nuruwa kama a ta jueli yenni zuk a vuri vorub yenni sunsun a yaa pa miisa a bobu jaamu a pa wa ta va vorumu po a sin dueni Yeezu nin. ⁵ Yeezu ale jam seba ayen ba ta siaka yegayega ale wa la, wa yaa weeni nuru waai ate wa nisana ale wa nanƙana a kpi la ayen, “M biiga, m von fi wabaatana a te fu kama.”

⁶ Juuma Sinsanana sagra ma ba gela ale jam maa kala dula jigini la, a yaa poli ba zuima po ayen, ⁷ “Nuruwa de ale a biisi dii la, ku nala? Wa ale a nye dii la ku ka leeta Naawen jigi. Ka Naawen dek wa nyiini ale a von wabaata a te.”

⁸ Yeezu a poom seba wa dek popola po ba ale a poli dii la kama. Wa yaa bek ba ayen, “Ka boan jaab popola ate nama a poli ni zuima po? ⁹⁻¹¹ Mi nin weeni nuruwa de ate wa nisana ale wa nanƙana a kpi la, ayen Naawen von wa wabaatana a te wa a yaase wa yiri a chen, ka kuna dek ale pagra?” Wa ale ga bek dila la, wa yaa cheemu a weeni nuru waai ale a yuak la ayen, “Yiri a zaani nmai, abe fi pai fi jaamu ate fi a goa wa zuk la a chen kuli fi yenni.” Yeezu a nye nna kama ate ku sak ayen ni seba ayen

ka wa Saalobiika ale ta pagrim tenzuk meena a baga a vonj nuruba wabaata a te ba.

¹² Nuruwa a yaa deri yiri a zaani nmai ale pa wa jaamu a cheŋ nyini. Ku yaa cha nuru baai meena ale jam za dula jigini la. Ba yaa pak Naawen a weeni ayen, “Tama an diem a nya nyaku de choa ase ka jinla nyiini.”

¹³ Yeezu yaa basi dula jigini ale nman pilim cheŋ Galili mogi kpeeni noai, ate nuru boari a yaa jam wa jigi ate wa boro a sak ba Naawen wie. ¹⁴ Wa ale sak ba a nueri la, wa yaa cheŋ ga zik nuru waai ate ba a wi ayen Livai, la. Wa jam ka nuru waai ate ba a wi wa ayen Alfiyus la biik. Wa jam kala ka lampoo cheesika dok po a tuesi lampoo. Yeezu yaa weeni wa ayen, “Yiri a jam va mi njaan.” Wa yaa basi wa tuimaŋa ale yiri a ga va wa.

¹⁵ Yeezu ale wa njaanviirima a yaa cheŋ Livai yenni ayen ba de nandiinta. Lampoo cheesiroba ale wabaata nyam yegayega a jam maa va Yeezu njaan ate ba gela me a yaa jam gum wa ale wa njaanviirima po, ate ba meena a kala a de nandiinta. ¹⁶ Juuma Sinsaŋŋa sagra ma baai ate ba a wi ayen Farisiiba la, ba gela a yaa nya ba ale ba a de nandiintaŋa. Ba yaa bek wa njaanviirima po wanyi ayen, “Ka boa ale a sak ate Yeezu a siak a te lampoo cheesiroba ale wabaata nyam a kali a le wa a de nandiinta?”

¹⁷ Yeezu ale wom dila la, wa yaa weeni ba ayen, “Fi dan kan a yuagi fi kan cheŋ waai ale a tebi nuruba la jigiya, alege ka yuariba nyiini. Mi an jam ayen m wi ka nuru baai ale a poli ayen ba

ka nuru man̄sa la, alege ka wabaata nyam ate m jam ayen m wi.”

¹⁸ Da yeŋ po Joon waai ale a te nuruba soka la ŋaan̄viirima ale Farisiima ŋaan̄viirima a yaa bobi noa. Nuruba ba gela a yaa jam Yeezu jigi a bek wa ayen, “Ka boa ate Joon ŋaan̄viirima ale Farisiima ŋaan̄viirima a bobi noa, alege fi ŋaan̄viirima a kan bobi?”

¹⁹ Yeezu a yaa magsi wamagsini bek ba ayen, “Nipokfiaka nyonowa doama a бага a bobi noa? Aaya. Nipokfiaka nyonowa ale diem boro ale ba la, ba an бага a nyε dila. Mi ale m ŋaan̄viirima abe ale ka dii la ale la. ²⁰ Alege ku cheena ate nuruba le yik wa a ta cheŋ, dila po wa ba yaa le bobi noa.”

²¹ Wa yaa ŋman magsi wamagsini di choa ayen, “Ba kan pa garuchiak paalik a laŋ garuk kpaга. Ba dan nyε dila, garuku le cheeri a gum du, a yaase, ²² ba kan pa da paalik a su bunlok kpak po. Ba dan nyε dila, bunlokku a na kama ate daamu a waaji. Ku dan nyε dila, nuruwa a jok wa bunlokku ale wa daamu meena kama. Da paalik a magsi ka bunlok paaluk suka.”

²³ Juuma Vuusum Daanja po dinyi ate Yeezu ale wa ŋaan̄viirima a yaa va nuru wanyi talim po a taam. Ba ale a cheŋ la, wa ŋaan̄viirima a yaa wie “wiiti” zuima a ŋobi. ²⁴ Farisiima ba gela ale jam nya dila la, ba yaa bek Yeezu ayen, “Nya, ka boa ate fi ŋaan̄viirima a kaasi tama Vuusum Danni kisiku?”

²⁵ Yeezu yaa bek ba ayen, “Nama an diem karim Naawen gban̄ka po a miŋ na waai ate ba a wi ayen Deivid la wie? Da ŋaai po ate nuru

waai ate ba a wi ayen Abiata a jam chim Naawen Puusika Yenni kpagi kpeeni la, ate kom a yaa jam ta Deevide ale wa doama. ²⁶ Wa yaa ga jo Naawen Puusika Yenni po a pa boroboruk kuui ate nuruba a ta jam te Naawen la a we njobi ale ge a we a te wa doama ate ba me a njobi. Tama Sinsanŋa a weeni kama ayen nuru yon an maara a njobi boroboruku de ka Naawen Puusika Yenni tomteeroma nyiini.

²⁷ “Naawen an lueri Vuusum Danni ayen ka di soa nuruba, wa nye ka nuruba ale ge lueri Vuusum Danni ayen di chim da man a te ba.

²⁸ Dila nyin la, mi Saalobiika ale soa Vuusum Daanja me.”

3

¹ Yeezu a yaa nman chen ga jo ba tuka dokku po. Nuru wanyi ale jam bo dula ate wa nisa kpi.

² Baai ale jam bo dula la, a yaa limsi ayen ba nya ase Yeezu le tebi yaase wa kan tebi nuruwa nisanja Vuusum Danni ate ba бага a weeni wa ayen wa kaasi. ³ Yeezu a yaa weeni nuru waai ate wa nisanja a kpi la ayen, “Yiri nmai a jam de.”

⁴ A yaa ale ge a weeni nuruma ayen, “Nama seba Juuma Sinsanŋa kama. Ku magsi ayen ni tom ka tuimmanja yaa tuimbaata ni Vuusum Danni? Ni te nuruba nyuvuri yaa ni ko ba?”

Ba yaa goori nna chorototo. ⁵ Yeezu sui yaa puuri ale ba ate wa gisi nya ba ale su kaasun dii nyin la, ba tueja a kpai kama ate ba ka siaka ale wa. Wa yaa weeni nuruwa ayen wa teeri wa nisanja. Wa ale teeri si la, si yaa deri nya nyinyogsa. ⁶ Farisiima a yaa yiri a nyini

peelim. Ba ale na waai ate ba a wi ayen Ayerod la nuruma a yaa tigsii chaab a poli siuk kuui ba le ba va a ko Yeezu la.

⁷ Yeezu ale wa n̄aan̄viirima a yaa nyini dula jigini a n̄man cheŋ mogi kpeeni noai. Nuruba yegayega a nyini Galili teŋka po a cheŋ va wa n̄aan̄. ⁸ Ba gela a nyini Jerusalem ale Judia teŋsaŋa po. Ba gela me a nyini teŋka choa ate ba a wi ayen Idumia ale teŋ sii meena ale bo Jodan beli kpeeni n̄aan̄ nyiŋ la. Ba gela me a n̄man nyini teŋsa ate ba a wi ayen Taaya ale Saidon ale teŋ sii meena ale gilim dula jigini la. ⁹ Yeezu yaa weeni wa n̄aan̄viirima ayen ba gisi n̄aarun̄ a gomsii ku a zaani wa, dii nyiŋ la nuruma a piisi ka nna yegayega a yaa a tusi wa. Nuruma de meena ale wom Yeezu ale a nyɛ dii la ale soa ate ba jam wa jigi. ¹⁰ Yeezu a tebi nuruba yegayega dula jigini. Ka dila ale soa ate ba a tusi chaab ayen ba paari a tiri wa nya la. ¹¹ Baai ate chichiribaata a bo ba zuima po la ale nya wa la, ba yaa lo teŋ a kaari yegayega a weeni wa ayen, “Fi ka Naawen biik.”

¹² Nna nyiem a dan nyɛ, Yeezu a nyiem a weeni chichiribaataŋa ka bunyi dekki ayen ti goori abe ti kan weeni sak nuruba wa ale ka waai la.

¹³⁻¹⁵ Yeezu ale wa n̄aan̄viirima a yaa cheŋ ga jueli guuk kunyi zuk. Wa ale jueli a nueri la, wa yaa wi nuru baai ate wa a yaali ayen ba jam wa jigi la. Wa yaa lueri nuruba pi ale baye a ta nyini nuru baai meena ate wa wi la po ayen ba jam wa wa. Wa yaa weeni ba ayen, “M lueri ni kama ayen ni kasim bo ale mu. M le tom ni me ate ni nyini peelim a mooli Naawen wien̄a ate nuruba

wom. M be le te ni pagrim ate ni baga a yiak chichiribaata nuruba zuima po a basi.”

¹⁶ Wa nuruma pi ale bayewa yue ale Simon waai ate Yeezu a te wa yue paali ayen Piita la, ¹⁷ ale Jeemsi ale wa suoku Joon. Jeemsi ale Joon a jam ka nuru waai ate ba a wi ayen Zebedi la bisa. Yeezu yaa nman te ba yue paali ayen Boanejisi. Di kiri ale nanpansa nuruba. ¹⁸ Yeezu a yaa nman lueri Andiru ale Filip ale Batolomiu ale Matiu ale Tomasi ale Jeemsi waai ale jam ka nuru waai ate ba a wi ayen Alfiyus la, biik. Wa nman lueri Tadiusi ale Simon waai ale jam a nye ayen Juuma a nya ba dek zuk la. ¹⁹ Wa yaa nman lueri Judas Iskariot, nuru waai ale wa ta Yeezu a ga bobri a sak la. Wa yaa ale lueri ba a nueri la, ba meena a yaa va chaab a nyini guuku zuk a sinj a cheŋ ga jo yeri dinyi po.

²⁰ Nuru boari yegayega a yaa nman tigsi chaab a jam Yeezu jigi, ate wa naanviirima an jam baga a nya siuk a de nandiinta. ²¹ Yeezu dokku demma ale wom dila la, ba yaa nyini ayen ba gisi a yik wa, dii nyin la nuruba ale jam a weeni ayen, “Wa zukku a tagri kama.”

²² Juuma Sinsanŋa sagroma ba gela a yaa nyini Jerusalem tenka po a jam weeni chaab ayen, “Chichiribaatanja meena naawa ate ba a wi ayen Beelzebu la, ale bo wa nyinka po a kasim a te wa pagrim ate wa baga a yiak chichiribaata nuruba zuima po a basi.”

²³ Yeezu a yaa wi Juuma Sinsanŋa sagroma ate ba jam wa tenj ate wa yaa magsi wamagsima a sak ba ale bek ba ayen, “Sitaana a nye ka se a

baga yiaƙ wa deƙ tomtteerɔma a basi? ²⁴ Ten nuruba a dan a kpalim chaab, ten kala choa le kaasi kama. ²⁵ Yeri yen dem a dan ta kpalin ale chaab, ba le waan ka chaab. ²⁶ Dila nyin la Sitaana ale wa tomtteerɔma a dan ta chaab, wa naamu a kan baga a zaani a beni.

²⁷ “Siuk kula po la waai abe dan kan yik pagrɔ a bobiya, wa le nye ka se a jo wa yenni po a zu wa ntanta?”

²⁸⁻²⁹ “Ni basi ate m weeni nyaku de a sak ni ayen, Naawen le von waai meena wabaata ale ba biisi kaasun a te ba kama. Alege wa kan von a te waai ale a le Naawen Chiika la, dii nyin la, wabioku de a boro kama taam wuu.” ³⁰ (Wa weeni ba wienɔ de kama, dii nyin la nuruma ba gela a weeni kama ayen, “Wa ta ka chichiribiok wa zukku po.”)

³¹ Ku nannyin ate Yeezu suaataɔa ale wa mawa a yaa jam a za peelim a wi wa. ³² Nuru boari ale jam za gilim wa a yaa weeni wa ayen, “Fi mawa ale fi suaataɔa a za peelim a yaali fu.”

³³ Wa yaa bek ba ayen, “Ka wana ale mi ma? Be ka bana ale mi suaata?” ³⁴ Wa yaa chiem a nya ba meena ale kala a gilim wa la a yaa weeni ba ayen, “Ni nya, ka mi maba ale mi suaata ale nama. ³⁵ Baai meena ale a tom dii ate Naawen a yaali la, bala ale mi maba, ale m toaba, ale m suaata.”

4

¹ Yeezu yaa nman jam Galili mogi kpeeni noai a sak nuruma Naawen wie. Nuruma a jam piisi ka nna yegayega a za gilim wa ate wa yaa yiri

jo njaarun po a kala. Njaarunku a jam bo ka nyiamu po ale ge ate nuruma a yaa za nyiamu noai. ² Wa yaa magsi wamagsima a sak ba wie nna yegayega ayen,

³ “Ni wom mi nalimnyiini. Nuru wanyi ale jam boro a yaa nyini boro a yuk njanborinta ase muma la. ⁴ Wa yaa ale boro a yuk la, biena gela a yaa lo siuku nin ate nuinsa a deri jam pisi na meena, ⁵ na gela me a lo tintana po. Na yaa nyini nna nwuli, dii nyin la tanta na an jam soa diiya dula jigini. ⁶ Wentuenka ale jam nak na la, na yaa deri ko, dii nyin la na nansa na an jam baga a sin paari nyiamoa. ⁷ Na gela me a lo munsapa po a yaa nyini. Munsapa me a nyini a geri na ate na an jam baga a biaya. ⁸ Na gela me a lo ten nalun po a nyini a chim a biak a be nalimnyiini. Naai ta bie pisita. Na gela me pisiyuebi. Na gela me ta kook.”

⁹ Yeezu ale ga nueri wa wamagsini la, wa yaa nman weeni ba ayen, “Nama baai ale ta tue a wom la, ni wom mi nalimnyiini.”

¹⁰ Wa ale jam kala wa dek wa nyiini la, baai ale jam a maa va wa ale wa njanviirima pi ale bayewa la, a yaa bek wa ayen, “Fi wamagsimana kie ale boa?” ¹¹ Wa yaa weeni ba ayen, “Naawen basi kama ayen ni seba wa naamu wasusunna, alege nuru yonta jigi m sinsa nna a chim ka wamagsima, ate

¹² ‘Ba a nya ale a nya alege ba kan nya,
 ba a wom ale a wom alege ba kan min na,
 dii nyin la, ba dan nya ale min na,
 ba le tagri ba wabaata popolana kama ate
 Naawen von a te ba.’ ”

13 Yeezu yaa bek ba ayen, “Nama an baga wamagsini de kiri a miŋi? Ni be dan kan baga wamagsini de kiri a miŋi, ni yaa be le nyɛ ka se a baga a miŋi ɲa chaaba? 14 Nuru waai ale nyini a boro a yuk wa ɲanborintaŋa la, ku a nyɛ se ka Naawen wienja ate nuruba a sak la. 15 Be ɲaai ale lo siuku po la, a nyɛ se ka baai ale a wom wa wienja, ale ge ate Sitaana a nyiem a deri jam a yeeri ɲa nwuli a ta nyini ba suniima po a nyini la. 16 Be ɲaai me ale lo tintanaŋa po la, a nyɛ se ka baai ale a wom wa wienja ate ba sue a peenti, 17 ale ge ate Naawen wienja a kan jo ba suniimaŋa po nalimnyiini la. Ba yaa va maga dega, alege ninam a dan yik ba, ba Naawen wienja vaka nyiŋ, ba nyiem a deri pa ɲa vaka a basi. 18 Be ɲaai me ale lo munsana po la, a nyɛ se ka baai ale a wom Naawen wienja 19 alege teŋka po wienja popolaŋa ale ba ligra yaalika yegayega ale ba ɲanta yaalika, ɲala meena a de ka Naawen wienja ate wamaŋ an baga a nyini ɲa po a nyini. 20 Be ɲaai me ale lo teŋ nalunƙu po la, a nyɛ se ka baai ale a wom Naawen wienja ate ɲa jo ba suniima po nalimnyiini la. Ba a nyɛ se ka ɲantaŋa ale nyini a yaa biak a be ate ɲa gela a ta bie pisita, ɲaai me pisiyuebi, ɲaai me bie kook dii la.”

21 Yeezu yaa bek ba ayen, “Nuru a dan toati wa bolimzeuŋ wa a pa ka chin a vuk ku? Yaase wa a pa a zaani ka gaduok teŋka? Aawo, wa a pa ku a zaani ka jaab zuk ate ku a nya doƙku po meena. 22 Jaab buuri meena ale chim wasusugi la, a kan ɲman chim wasusugi nuruba jigiya. Dii meena ale ligi doa la, le nyini peelim ate nuruba nya.

²³ Dila nyin, nama baai ale ta tue a wom la, ni wom mi nalinnyiini.”

²⁴ Wa nman pilim weeni ba ayen, “Ni kpesi a wom dii ate m tara ayen m weeni a sak ni la. Magsi kaai ate fi pa a magsi nanta a te nuru la, magsi kala degadega ate Naawen le pa magsi a te fi me, ate ku poom gaam taam. ²⁵ Nuru waai nisa po ale ta la, Naawen le nman te wa nanta yegayega a gum du, alege waai nisa po ale kan ta la, Naawen le nman tuesi jaab fiik kaai ate wa poom ta la kama.”

²⁶⁻²⁷ Yeezu a yaa nman weeni ba ayen, “Naawen Naamu ale a nye dii la ale nna. Nuru ale bori wa talim. Daa meena ate wa goa a yiri la, wa ze nantaŋa ale nye dii a nyini ale a chim la. ²⁸ Ka tenka ale a wuuk biena ate ŋa a nyini ale a chim ale ge a ta bie. Zabuli ale lin a chim, a pak a paari kinƙari, a yaa ga a biak ale ge ate biena a yaa ga kpeglim. ²⁹ Ŋa yaa ale be a ga nueri la, nuruwa a yaa pa wa gebik a ta cheŋ wa talimu po a ga che dii nyin la, ŋa cheka paari kama.”

³⁰ Yeezu a yaa nman bek ba ayen, “Ti le pa ka boa a magsi chaab ale Naawen Naamu? ³¹⁻³² Bu a nye ase ka nna la. Ase nuru ale pa ‘mastad’ bie a bori la. Biena a posima kama a gaam tenzuk bie meena po. Wa yaa pa ŋa a bori ate ŋa nyini chim tikpiensa a ta nanŋa ale yogsum nna yegayega ate nuinsa a kali si zuk a yok tugta.”

³³ Wamagsima ŋaai chaab ate Yeezu a jam magsi a sak nuruba la ale nna. Wa jam magsi ka ŋa chaab nna yegayega a gum du ayen baai ale ta Naawen yammu la a бага a miŋ chak. ³⁴ Wa

an jam biisi wari dinyi la ale nuruba alege kan magsi wamagsini. Alege, wa ale wa nyaanviirima a dan jam boro ba dek ba nyiini, wa nyiem a weeni wa wamagsimaᅇa kie a sak ba kama.

³⁵ Dila danni junᅇai Yeezu a yaa weeni wa nyaanviirima ayen, “Ni te ti taam mogi kpeeni kauk kunᅇkula.” ³⁶ Wa nyaanviirima yaa basi nuru boanni ale cheᅇ ga jo Yeezu ale kali nyaaruᅇ kuui po la ayen ba cheᅇ. Nuruba ba gela me a jo nyaarunta a maa va ba nyaan. ³⁷ Ba ale a cheᅇ la, va kpionᅇ a yaa jam a nak ba nyaaruᅇku nna yegayega ate nyiamu me a yiri a jueli wein. Bu yaa jo ba nyaaruᅇku po ate ku a nye ku siᅇ nyiamu teᅇ. ³⁸ Yeezu a jam dua nyaaruᅇku po ba nyaan a kpagli ka dafeeluk a goa. Wa nyaanviirima a yaa nak wa a yiri a bek wa ayen, “Ti Nyᅇᅇᅇ, fi niᅇ ka ale ti ni wari nyiamu po?”

³⁹ Wa yaa yiri wa goomu jigini a zaani ᅇmai a yaa weeni vioku ayen ku basi abe nyiamu me a nye balaa. Vioku a yaa deri basi ate nyiamu me a baliᅇ. Nyiamu an ᅇman choaya ale maga dek me. ⁴⁰ Yeezu a yaa bek wa nyaanviirima ayen, “Ka boa ate nama a chali yᅇgsumᅇa? Nama diem ka siaka?”

⁴¹ Ku yaa cha ba ate ba a bek chaab ayen, “Nuruwa de, ka wana ate wa бага a biisi ale vioku ale nyiamu ate ba a wom wa noaya?”

5

¹ Yeezu ale wa nyaanviirima a yaa taam Galili mogi kpeeni kauk kunᅇkula nyaan nyiᅇ a ga paari nuru baai ate ba a wi ayen Gerasa la teᅇka.

² Nuru wanyi a yaa jam bo teᅇ kala po a ta

chichiribiok wa zuk po. ³ Nuru waai jam karo a baga bobi wa. Ba jam pa ka choarima kpeema a bobi wa, alege wa baga a gebi na. ⁴ Ba nman pa choarimana ale kuta a bobi wa nansa ale wa nisima a ga jia, alege wa nman gebi na me meena. Waai a jam karo a ta pagrim a baga a yik wa. ⁵ Wa jam bo ka ba ale a gu nuruba juijui la ale guuta zuima a nyiem a chen ale a kaari nna yegayega ale a pa tintain laasa a gebi wa nyinka.

⁶⁻⁸ Yeezu ale nyini naaruŋku po a sin la, nuruwa a jam za ka nuruma guka jigini ate ku jam yalima. Yeezu a yaa weeni chichiribioku ayen ku nyini nuruwa zukku po a nyini. Nuruwa ale nya Yeezu la, wa yaa chali a jam kpi duna ten wa nin, a yaa kaari nna yegayega a weeni wa ayen, “Fi Yeezu, Naawen kpeeni biika, fi a yaali ka boa mi jigiya? Chali Naawen yonni nyin abe fi kan namsi mu.”

⁹ Yeezu yaa bek wa ayen “Fi yoi ale boa?”

Ku yaa weeni wa ayen, “Mi yoi ale ‘Anurubari’, dii nyin la ti piisi kama.” ¹⁰ Nuruwa a yaa saalim Yeezu nna yegayega ayen wa kan yia chichiribaataŋa dula jigini a basi.

¹¹ Die ale jam piisi nna yegayega a za guuk kunyi zuk dula jigini a de. Na jam paari ka tusa naye. ¹² Chichiribaataŋa a yaa saalim Yeezu ayen wa basi ate ti ga jo dienja de po. ¹³ Yeezu a yaa te ti siuk. Ti yaa basi nuruwa ale nyini a ga jo dienja po ate na meena yaa chali nna nwuli a sin ga lo mogi kpeeni nyiamu po a kpi.

¹⁴ Nuru baai ale jam a nya dienja zuk la, a yaa chali kuli ba yienja a ga weeni ba yienja demma ale baai meena ate ba jam a tu ba siuku nin

la, dii ale nyε la. Tεŋka demma a yaa nyini a cheŋ Yeezu jigi ayen ba nya dii ate baai ale a nya deenja la a weeni ba la. ¹⁵ Ba yaa jam a nya nuru waai ate chichiribaataŋa a jam bo wa zukku po la ale wa jo gatta a kala ale Yeezu. Wa an ηman a yesimu. Yogsum a yaa deri yik ba. ¹⁶ Nuru baai ale jam nya dii ale nyε nuru wa jigi ale chichiribaataŋa ale dienja la, a yaa weeni a sak nuruba meena ale jam bo dula jigini la.

¹⁷ Tεŋka demma ale wom dii ate ba weeni la, ba yaa jam a saalim Yeezu ayen wa nyini ba tεŋka po nyini.

¹⁸ Yeezu a yaa ale cheŋ ayen wa jo ηaarunku po la, nuru waai ale jam ta chichiribaataŋa la a jam saalim wa ayen wa basi ate wa maa va wa a cheŋ.

¹⁹ Yeezu an jam siaya, alege weeni wa ayen, “Kuli ga weeni fi yenni demma Nyonowa ale ta jiirim ale fu a maari fu dii la.”

²⁰ Nuruwa a yaa cheŋ ga weeni nuru baai ale jam bo tεŋsa piwa po la dii ate Yeezu a nyε a te wa la. Ku yaa cha baai meena ale jam a wom la.

²¹ Yeezu yaa ga jo ηaarunku po a gaam taam mogi kpeeni kauk kunkula. Wa ale cheŋ a ga paari dula jigini la, nuru boari yegayega a yaa tigi a gilim wa mogini noai. ²² Juuma tuka dokku kpanja po wanyi ale jam maa bo nuru boanni po. Wa yoi a jam ale Jairus. Wa yaa ale ga nya Yeezu la, wa yaa jam wa ninj ²³ a saalim wa nalimnyiini ayen, “M dek koa, m lie ale a yuak a moata kum, ate mi a saalim fu ayen fi jam a pa fi nisa a ji wa zuk ate wa nya nyinyogsa.”

²⁴ Yeezu a yaa va Jairus a cheŋ ate nuruba yegayega a yaa maa va wa a gilim wa.

²⁵ Nipok wanyi a yaa jam bo dula a jam a yuak bena pi ale naye. Wa tuemu a jam a nye ase wa a lo ka chiak la. Ku kasim jam a nye ka daa meena. ²⁶ Tiita nyam yegayega a jam tebi wa a kpeeri. Wa jam kaasi wa ligra meena, alege tuemu an jam a basi wa ale a diem a daani wa me nna yegayega a gum du. ²⁷⁻²⁸ Wa ale wom Yeezu wie la, wa yaa poli wa zuk po ayen, “M dan baga a paari wa garuku noanni a tiri, m le nya nyinyogsa.”

²⁹ Wa yaa cheŋ a ga jo nuru boanni po a ga tu Yeezu a yaa va wa njaan a tiri wa garuku noanni. Wa le tiri garuku la, wa tuemu a deri basi wa, ate wa yaa min ayen wa nya nyinyogsa kama dula jigini. ³⁰ Yeezu a yaa deri min ayen ku nye wa jigi kama ase nuru ale tiri wa a yaa nya nyinyogsa la. Wa yaa cheemu ayen wa nya ase ka wana a yaa bek ayen, “Ka wana ale tiri mi garuku?”

³¹ Wa njaanviirima a yaa weeni ayen, “Fi kan nya nuruma ale piisi a gilim fu dii la, alege ate fi a bek ayen ka wana ale tiri fu?”

³² Yeezu a yaa diem gisi nya gilim ayen wa nya waai ale tiri wa la. ³³ Nipowa kpaziim a yaa nak ate wa nyinka a gok. Wa jam seba ayen Yeezu a tebi wa kama ate wa yaa kpi duna ten wa nin a weeni wa ale wensie meena tuemu wie. ³⁴ Yeezu a yaa weeni wa ayen, “M lie, fi siaka a basi ate fi nya nyinyogsa kama. Kuli yeri ale sunum masak, dii nyin la fi tuemu a nueri kama.”

³⁵ Yeezu ale diem bo dula a biisi la, nuruba ba gela a yaa nyini Jairus yenni a jam wa jigi a

weeni wa ayen, “Fi leewa a kpi kama. Kan ηman a daani Sagrowa ayen wa jamu.”

³⁶ Yeezu ale wom dii ate ba weeni wa la, wa yaa weeni Jairus ayen, “Kan te ku a daani fu, alege kasim ta siaka.” ³⁷ Yeezu an jam a yaali ayen nuru waai a va ba a chen, alege ka Piita ale Jeemsi ale wa suoku Joon nyiini. ³⁸ Ba ale ga paari nya ale ku a nye ηaglim Jairus yenni po ate nuruma a kumu ale a kaari nna yegayega la, ³⁹ Yeezu a yaa chen ga jo yenni po a bek ba ayen, “Ka boa ate nama a kum ale a kaari dila? Biika an kpiya. Wa a goa kama.”

⁴⁰ Ba yaa deri a la wa wa nina po. Wa yaa yiaƙ ate ba meena a nyini peelim, ale ge a yik biika kowa ale wa mawa ale wa ηaanviirima batawa a yaa ta ba jo biika goomu dokku po. ⁴¹ Yeezu a yaa yik biika nisa a weeni wa ayen, “Nipokbiliga, yiri.” Ba a weeni ale ba dek tenka biika ayen ka “Talita kumi.”

⁴² Nipokbinni a yaa deri a yiri zaani ηmai a chen. Biika jam ta ka bena pi ale ηaye. Ku yaa cha baai meena ale jam bo dula jigini la nna yegayega. ⁴³ Yeezu a yaa weeni ba ayen ba nye ηandiinta a te wa ate wa de, ale ge kaam ba me ayen, “Ni kan basi ate nuru a wom dii ate mi nye la.”

6

¹ Yeezu yaa basi dula jigini ale ge chen ten kaai ate wa lij jam boro la. Wa ηaanviirima me a yaa va wa a chen. ² Ba ale diem bo dula jigini la, Juuma Vuusum Danni yaa paari ate ba chen ga jo ba tuka dokku po ate, wa yaa sak nuruma

Naawen wienja. Nuruba yegayega a jam bo dula jigini a wom Yeezu sinsanja ate ku yaa cha ba. Ba yaa bek chaab ayen, “Nuruwa de a nye ka se a seba nna? Ka boan jaab yam ale nna ate Naawen te wa? Wa nye ka se a tom wakperikaliisana nna? ³ Daa wala ale chapentawa a bo dela la? Daa Mæri biika ale la? Daa wa suaata ale Jeemsi ale Josesi ale Judas ale Simon la? Wa toama me an bo daa dela la?” Dila nyin ate Nazaret demma a jam zeri wa.

⁴ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Waai meena a te Naawen biisiteerowa zula kama, alege ka wa dek tenka demma ale wa suaataja, ale wa yenni demma nyiini ale kan a te wa zula.”

⁵ Wa ale jam bo dula jigini la, wa an jam baga a nye wariya alege, wa jam pa ka wa nisa a ji yognyeensa ba gela zuima tebi ba. ⁶ Ku jam cha wa ka nna yegayega ale nuruma ale jam kan ta siaka la.

Ba yaa basi dula jigini ale ge chen tenfiik sii ale jam bo dula la, a sak nuruba Naawen wienja.

⁷ Wa yaa wi wa njanviirima pi ale bayewa ate ba jam a tigi chaab wa jigi ayen wa tom ba baye baye. Wa yaa te ba pagrim ate ba baga a yiaak chichiribaata nuruba zuima po a basi. ⁸⁻⁹ Wa yaa weeni ba ayen, “Nama ale a chen la, ni kan pa koalima a yaase njandiinta, a yaase fotta, a yaase ligra dek me. Ni kan pa gatta ti chaab a gum ga tii ate ni jo la po. Ni su nuensa abe ni pa tachegsa nyiini a nyo ni nisima po a ta chen. ¹⁰ Ni dan chen ga paari ten kanyi ate ba te ni dok ayen ni goa, ni kasim a goa dok kula po a ta ga paari diipo ate ni a basi ten kala la. ¹¹ Ni dan jam paari

tɛŋ kanyi ate tɛŋ kala demma a dan kan te ni tia a yaase ba an wom dii ate ni ta ayen ni weeni a sak ba la, ni basi dula jigini abe ni kpaanti ni nanɗaŋa paasuku a basi dula ate ku sak ayen ni a kaam ba kama ba ale zeri Naawen wienja la nyin.”

¹² Yeezu a yaa ale sak ba a ga nueri la, ba yaa cheŋ ayen ba ga sak nuruma Naawen wienja, ate ba basi ba tuimbaataŋa abe ba ŋman va Naawen wensie siuku. ¹³ Ba jam a yiaƙ chichiribaata nuruba zuima po yegayega a basi ale a pa kpaam a boori a nyo yuariba zuima zuk a tebi ba.

¹⁴ Naab Ayerod a jam wom Yeezu wie kama, dii nyin la waai meena a yaa jam a biisi ka Yeezu wie. Ba gela a jam a weeni ayen wa ka Joon waai ale a te nuruba soka la, ale yiri kum po. Ka dila nyin ale soa ate wa baga a tom wakperikaliisaŋa de.

¹⁵ Ba gela a pa wa chim ka Naawen biisi-teerowa waai ale jam boro ate ba a wi ayen Elaja la.

Ba gela me a jam a weeni ayen, “Wa ka Naawen biisiteero waai ale a nyɛ ase baai ate Naawen jam tom la.”

¹⁶ Naab Ayerod ale wom Yeezu wie la, wa yaa weeni wa deƙ ayen, “Nuruwa de ka Joon waai ale jam a te nuruma soka la. Mi basi ate ba gebi wa zukku kama alege wa ŋman yiri kum po.”

¹⁷⁻¹⁹ Ayerod a jam faari ka wa suoku waai ate ba a wi ayen Filip la, powa. Wa powa yoi a jam le Ayerodiasi. Joon a lin jam weeni Ayerod kama ayen, “Fi ale nyɛ dii ale fi suoku powa la, an va Juuma Sinsaŋa yaalika.”

A nyini da n̄ala po a ta a cheŋ, Ayerodiasi a jam kisi Joon kama a yaa be a yaali ayen wa ko wa, alege wa an jam nya siuwa dii nyin̄ la, Ayerod a jam yik wa a lik ka dɔk po. ²⁰ Ayerod a jam a chali Joon ka yɔgsum ale a te wa zula me, dii nyin̄ la wa seba ayen Joon ka nuru maŋ ale nuru welen̄. Ka dila nyin̄ ale soa ate Ayerod an jam siak ayen ba ko wa. Joon sinsan̄a a jam a daani Ayerod ka nna yegayega alege wa diem a yaali ayen wa wom dii ate wa ta la.

²¹ Ku n̄aan̄nyin̄ ate Ayerodiasi da son̄ku a yaa jam. Ayerod biamu dann̄i ale jam paari la, wa yaa wi wa kpak kpeemaŋa ale wa sojima kpan̄a ale nuru kpeentaŋa baai meena ale jam bo Galili ten̄ka po la ayen ba jam maa de wa biamu dann̄i n̄andiintaŋa. ²² Ba ale jam tigiŋi chaab a boro a de la, Ayerodiasi leewa a yaa jo dɔk kuui ate ba kala a de la po, a yaa gogi sak ba. Wa gogtaŋa a jam te Ayerod ale wa dɔama ka supeentik nna yegayega, ate Ayerod a yaa weeni wa ayen, “Fi ale a yaali jaab buui la, m le te fu.” ²³ Wa yaa n̄man pe a weeni wa ayen, “Jaab buui meena ate fi a yaali la, weeni mu, ate m te fu. Fi dan a yaali m ten̄ka naamu geli m le pa te fu.”

²⁴ Nipɔkbinni a yaa nyini a cheŋ wa mawa jigi a yaa bek wa ayen, “Ka boa ate fi a yaali ayen m bek naawa jigiya?”

Wa mawa a yaa weeni wa ayen wa bek wa ate wa gebi Joon zukku a te wa.

²⁵ Wa yaa n̄man pilim a ga jo naawa jigi nna nwuli a weeni wa ayen, “Mi a yaali ayen fi gebi ka Joon zukku yɔgyɔgla de a pa dueni taasi tanlan̄ po ate ba ta jam a te mu.”

²⁶ Wa ale weeni nna la, ku jam kaasi Ayerod popola ka nna yegayega, alege wa an jam бага a zeriya, dii nyin la wa jam pe kama wa doama nimbie po ayen wa le te wa jaab buui meena ate wa a juisi wa jigi la. ²⁷ Wa yaa tom wa sojima po wanyi ayen wa gebi Joon zukku a ta jam. Sojiwa yaa chen juijui ate ba lik Joon la a yaa gebi wa zukku ²⁸ a pa dueni taasi tanlan po a ta nmani a chen ga te nipokbinni. Wa yaa tuesi a ta ga te wa mawa. ²⁹ Joon naanyiirima ale jam wom dii ale nye la, ba yaa ga pa wa nyinka a ta ga gu pun vorub po.

³⁰ Yeezu tuimtomdoma pi ale bayewa baai ate wa jam tom ba la, a yaa nman jam wa jigi a weeni wa dii meena ate ba tom ale dii meena ate ba sak nuruma la. ³¹ Bala ale Yeezu an jam nya siuk a kali de nandiinta, dii nyin la nuruba yegayega a kasim a jam kama ale a kuli. Dila nyin la, wa yaa weeni ba ayen, “Ni jam ate ti chen jigi yon ti dek ti nyiini a ga vuusi maga.” ³² Ba yaa basi dula jigini ale ge chen a ga jo naarun po ayen ba chen juijui ate nuru karo la.

³³ Ba ale jam a chen la, nuruba yegayega a yaa nya ba a deri min ba. Ba yaa nyini ba tensana po a chali va kunkonjini a de ba nin a ga paari naarunku ale a chen juijui la. ³⁴ Yeezu ale nyini naarunku po a sin la, wa yaa nya nuru boari nna yegayega ale ba za a limsi wa. Wa nya ba ase ba ka pa naai ale kan ta naapeerik la. Wa jirim a yaa jam bo ale ba ate wa yaa sak ba wie nna yegayega dula jigini. ³⁵ Ba ale jam za dula jigini ate ku beni la, Yeezu naanyiirima a yaa jam wa jigi a weeni wa ayen, “Nya ti bo ka sagi po dela

jigini ate wenni me a siŋ ti. ³⁶ Basi ate nuruma a cheŋ teŋ sii ale moata la po a ga da ŋandiinta a de.”

³⁷ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Nama dek a te ba ŋandiinta ate ba de.”

Ba yaa weeni wa ayen, “Ee, ti le nya ligra ka be ate ŋa paari a da ŋandiinta, ate ba de chagi?”

³⁸ Yeezu ŋman bek ba ayen, “Ka boan ŋandiinta ate ni tara? Ni cheŋ a ga gisi nya.”

Ba yaa cheŋ a ga nya ale ŋman pilim a jam weeni wa ayen, “Ti ta ka borobotta tinu ale juma ŋaye nyiini.”

³⁹⁻⁴⁰ Wa yaa weeni nuruma meena ate ba kali teŋ wuuku po, nuruba kook kook, ba gela me pisinu pisinu a ga nueri. ⁴¹ Di ŋaanŋyiŋ ate Yeezu yaa pa borobotta tinuwa ale juma ŋayewa a yaa zak wa zuk nya wenŋmazuk a te Naawen jiam. Wa ale nye Naawen jiam a ga nueri la, wa yaa ŋmari borobottaŋa ale jumaŋa a te wa ŋaanŋviirima ayen ba pa chari nuruma. ⁴² Waai meena a jam ŋobi chak kama. ⁴³ Ba ale ŋobi a ga nueri la, Yeezu ŋaanŋviirima a yaa pa ŋandiin tii ale tali la a sueri busisa pi ale siye. ⁴⁴ Nidɔa baai ale jam de ŋandiintaŋa la a jam ka tusa ŋanu.

⁴⁵ Yeezu a yaa weeni wa ŋaanŋviirima ayen ba cheŋ a ga jo ŋaarunŋku po a taam mogi kpeeni kauk kunŋkula ŋaanŋ nyiŋ a ga paari teŋ kaai ate ba a wi ayen Beteseida la, abe ba ge ate wa banti nuru boanni ate ba kuli ba yienŋa. ⁴⁶ Wa ale banti ba a ga nueri la, wa yaa cheŋ a ga jueli guuk kunyi zuk ayen wa puusi a te Naawen. ⁴⁷ Junɔai ale jam paari la, Yeezu a jam za ka guuku zuk wa dek wa nyiini. Wa ŋaanŋviirima a yaa jam

kala ɲaarunƙu po mogi kpeeni nyiamu sunsuɲ.
⁴⁸ Wa yaa nya ale vioku a nak ba ɲaarunƙu ate ba an бага a paari kunƙonɲini. Ku ale jam paari ate vari kpadiaka a kum la, wa yaa nyini guuku zuk a siɲ a cheɲ nyiamu zuk a ga ba jigi a yaa be a yaali ayen wa gaam ba a taam. ⁴⁹ Ba meena ale nya wa ale wa a cheɲ nyiamu zuk la, ba yaa pa chim ayen, “Wa ka kok.” ⁵⁰ Ba kpaziim a nak ate ba kaari nna yegayega.

Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ka mi. Ni kan chali yɔgsumɔa, ni basi ate ni nyinɲaɲa a pagra.”
⁵¹ Wa yaa jam jo ɲaarunƙu po a gum ba po. Wa ale jo a ga nueri la, vioku a yaa deri zaani. Ku yaa cha ba nna yegayega. ⁵² Ku jam cha ba, dii nyin la, ba an jam min Yeezu ale nyɛ dii a pa borobottaɲa a chari nuru boanni la kiriya. Ba popolaɲa a jam lik kama.

⁵³ Ba yaa ale gaam taam a ga paari kauk kunƙula ɲaan nyin la, ba yaa jam paari teɲ kaai ate ba a wi ayen Genesaret la. Dula jigini ba yaa bobi ba ɲaarunƙu a zaani. ⁵⁴ Yeezu ale nyini ɲaarunƙu po a siɲ la, nuruba a yaa deri min wa, ⁵⁵ ate ba deri chali jo teɲka po meena ayen ba weeni a sak nuruba wa ale jam la. Juijui meena ate ba jam wom ayen wa boro la, ba yaa pa ba yuaroma a dueni ɲanta zuk a ta ga wa jigi ayen wa tebi ba. ⁵⁶ Yeezu a yaa nyiem gilim teɲkpiensa ale teɲ fiisa ale teɲ kpaɲsa meena po. Nuruma ale ga wom ayen Yeezu cheena la, ba yaa chali kuli ba yien a ta ba yuaroma a cheɲ yabaɲa po a saalim wa ayen wa basi ate ba tiri wa garuku noanni ate ba nya nyinyɔgsa.

Baai meena ale tiri wa garuku la, a nya nyinyoḡsa kama.

7

¹ Farisiima ale Juuma Sinsaḡḡa sagrōma ba gela a yaa nyini Jerusalem tenka a jam tigi chaab a gilim Yeezu. ² Ba ale diem a jam bo wa jigi la, ba yaa nya ale wa ḡaḡviirima a kaasi ba kisitaḡa kunyi, dii nyin la ba an nari ba nisimaḡa ase Farisiima kisitaḡa ale a va dii la.

³ (Farisiima ale Juuma meena a nyiem kasim a va ka ba kokpiensḡa kisuk kuui ale a sak ba ayen ba nyiem nari ba nisimaḡa abe ba de ḡandiinta la. ⁴ Ba dan nyini yaba a kuli, ba a de ka nin a sugri ba dek ale ge a de ḡandiinta. Ba a va ka ba kokpiensḡa kisitaḡa meena tii ale a sak ba ayen ba a nari ba samōnsa toḡatōga ale ba beerisa toḡatōga ale ba taasa toḡatōga la.)

⁵ Farisiima ale Juuma Sinsaḡḡa sagrōma yaa bek Yeezu ayen, “Ka boa nyin ate fi ḡaḡviirima a zeri ti kokpiensḡa nisima narika kisiku ale ge a de ḡandiinta?”

⁶ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Nama ka venta nyam. Naawen biisiteerōwa Azaya ale jam ḡmarisi nama wie a nyo Naawen ḡbaḡka po dii la ka wensie. Wa ḡmarisi ayen Naawen a weeni ayen,

‘Nuruma de a puusi mi ale ka ba noa nyiini, alege ba suniimaḡa a ka mi jigiya.

⁷ Ba pa ka nurubiik kisita a sak nuruba ale a weeni ayen ti ka Naawen kisita.

Ka dila nyin ale soa ate ba puusaḡa chim kinla mi jigi la.’

⁸ “Nama a basi ka Naawen Sinsanŋa vaka ale a va ni kokpienŋa kisitaŋa.

⁹ “Nama pa ka ni dek yam a zeri Naawen Sinsanŋa vaka ayen ni nya siuk a va ni dek kisita sinsanŋa. ¹⁰ Moosis a jam ŋmarisi Naawen gbanŋa po ayen, ‘Ku a fe ate ni a zuli ni koba ale ni maba. Wa ŋman ŋmarisi ayen waai ale a le wa ko a yaase wa ma la, ku a fe ate ba ko wa.’ ¹¹⁻¹² Alege nama nyiem a kasim a sak nuruba ayen nuru waai a dan weeni wa ko ale wa ma ayen jaab buui ate wa pa maari ba la ka ‘koban’ jaab, ku magsi ka wa kan a maari ba. ‘Koban’ kiri ale jaab buui ate ba a te Naawen la. ¹³ Ase nama a dan a nye dila, ni a va ka ni dek sinsanŋa, ni a kaasi ka Naawen Sinsanŋa. Wie ŋa chaab nna degadega ate ni pa a sak nuruba ayen ba a va ŋa.”

¹⁴ Yeezu a yaa ŋman wi nuru boanni ate ba jam wa jigi ate wa weeni ba ayen, “Nama meena lak ni tueŋa a wom abe ni miŋ chak. ¹⁵ Nanta baai ale a jo ni puusa po la, a kan te ni danŋa, alege ka nanta baai ale a nyini ni noanŋa po a nyini la, ale a te ni danŋa. ¹⁶ Nama baai ale ta tue a wom la, ni wom nalimnyini.”

¹⁷ Yeezu yaa ale basi nuru boanni ale ge chen ga jo dok la, wa ŋaŋviirima a yaa bek wa wa wamagsini kiri. ¹⁸ Yeezu a yaa tulisi ba ayen, “Nama an бага miŋ ayen nanta baai ale jo ni po la a kan te ni danŋa? Nama ze chak mi ale a weeni dii la? ¹⁹ Ba kan jo ni suniimaŋa po, ba a jo ka ni puusaŋa po a yaa ŋman pilim a nyini.”

(Yeezu a weeni ba wienja de ayen ŋa sak ba ate ba kan ŋman a ta kisita ale ŋandiinta.)

²⁰ Wa ŋman weeni ba ayen, “Wie ŋaai ale a nyini nuru sunum po a nyini la, ale a te wa danja. ²¹⁻²² Popola ŋaai ale bo nuruba suniima po la ale a basi ate ba a poli wabaata ale a basi ate ba a yaali nipooba ale nidɔaba, zueba, nuru kooroba, kabon nyeerisa, butuom nyam, gaasa nyam, pimpaasima nyam, a tom tuim gbentisa, a de nyuri ale chaab, ale a le Naawen, kanjanta nyam, ale a tom betta tuima. ²³ Wabaatana de meena ale a nyini ba suniimana po a nyini la, ale a kaasi ba.”

²⁴ Yeezu a yaa basi dula jigini ale ge cheŋ Taaya ale Saidon teŋsaŋa po. Wa yaa cheŋ ga jo yeri dinyi po ayen wa suk wa dek ate waai a kan seba ayen wa bo dula, alege wa an jam бага a nya sukka jigiya. ²⁵⁻²⁶ Nipok wanyi ale jam boro a yaa wom Yeezu wie. Nipowa kowa ale wa mawa a jam daa Juuba. Ba biak wa ka juijui ate ba a wi ayen Fonisia ate ka bo Siriya teŋka po la. Chichiribiok a yaa jam bo nipowa lie zuk po. Wa yaa wom Yeezu wari a yaa cheŋ wa jigi a ga kpi duna teŋ wa niŋ a saalim wa ayen wa yiak chichiribioku ate ku nyini wa leewa zukku po a nyini. ²⁷ Yeezu a yaa tulisi nipowa ale wamagsini ayen, “Basi ate ba liŋ pa ŋandiinta a te bisa ate ba de chak. Ku an magsi ayen ba pa bisaŋa ŋandiintaŋa a te baasa ate si de.”

²⁸ Nipowa a yaa weeni wa ayen, “M Nyɔɔ, dii ate fi a weeni la ka wensie, alege baasaŋa a nyiem a de ka ŋandiin tii ate bisaŋa a de ale tali la.”

²⁹ Yeezu a yaa nman weeni wa ayen, “Fi ale tulisi mu dii la ale soa ate mi a weeni fu ayen kuli yeri ale chichiribioku a poom basi fi leewa kama.”

³⁰ Nipowa a yaa ale ga paari wa yenni la, wa yaa nya wa leewa ale wa dua wa goomu tiaka po. Chichiribioku a sum basi wa kama.

³¹ Yeezu a yaa basi Taaya tenka ale nman pilim a jam va Saidon tenka po a taam ga va Dekapolis wa po a taam chen Galili mogi kpeeni. ³² Wa ale ga paari dula la, nuruba a yaa ta nuru ate wa tue a kpari ate wa an baga a biisi nalimnyiini me. Ba yaa ta wa a jam Yeezu jigi a saalim wa ayen wa pa wa nisanja a vi wa nyinka ate wa nya nyinyogsa. ³³ Yeezu a yaa yik wa a ta nyini nuru boanni po a taam nakpiak a yaa pa wa nandubsa siye a su nuruwa tueja po, ale ge a chesi tintueta a pa tiri nuruwa gingelunku. ³⁴ Yeezu ale nye dila a nueri la, wa yaa zak a nya wennyamazuk a yaa nusi a weeni nuruwa ayen, “Efata.” Ku kiri ale, “Lagri.”

³⁵ Wa tueja a deri a wom ate wa gingelunku me a labri ate wa yaa baga a biisi nalimnyiini. ³⁶ Yeezu a yaa weeni nuru baai ale ta wa a jam la bunyi dekki ayen ba kan weeni a sak waai dii ale nye la, alege ba zeri ale nmasi a jalisi wa a gum du ate nuruba yegayega a wom. ³⁷ Ku yaa cha waai meena ate ba a weeni chaab ayen, “Nuruwa de a nye wie meena ka nalimnyiini. Nya wa ale poom baga a nye dii a tebi nuru waai tueja ale ka a wom ate wa an baga a biisi nalimnyiini la.”

8

¹ Da ale nman jam taam la, nuru boari yegayega a nman tigi chaab a gilim Yeezu. Ba ale jam kan nman ta nandiinta ayen ba de la, Yeezu a yaa wi wa naanviirima ate ba jam wa jigi ate wa yaa weeni ba ayen, ² “M jirim a bo ale nuruma de, dii nyin la ba ale bo ale mu daa natawa de, alege ba ka nandiinta a de la. ³ M dan basi ate ba kuli ale kommu, ba le cha kama dii nyin la ba kan ta pagrim a chej paari ba yienja. Ba gela a nyini ka ninnja a jam.”

⁴ Wa naanviirima a yaa weeni ayen dela ka sagi po. “Ti le nya nandiinta ka be dela jigini ate ti paari nuruma de a soa nna?”

⁵ Yeezu yaa bek ba ayen, “Ka boan nandiinta ate ni tara?”

Ba yaa tulisi wa ayen, “Ti ta ka borobotta tiyopoi.”

⁶ Wa yaa weeni nuru boanni meena ayen ba kali ten. Ba yaa ale kali a nueri la, wa yaa pa borobottanja tiyopoiwa a yaa puusi a te Naawen ayen wa niak nandiintanja, a yaa ale ge a nmari te wa naanviirima ayen ba pa chari nuru boanni. Ba yaa pa chari ba meena. ⁷ Wa naanviirima me a jam ta juma maga dega ale ba. Yeezu a yaa tuesi na a nman puusi a te Naawen ayen wa niak na a yaa ale ge a pa te wa naanviirima ate ba pa chari nuru boanni nmani. ⁸⁻⁹ Ba meena yaa nobi chak, ale ge ate Yeezu naanviirima a pisi nandin tii ale tali la a sueri busisa siyopoi. Baai ale jam de nandiintanja la, a jam ka nuruba tusa nanaansi. Ba ale nye dila a nueri la, wa yaa basi ate nuru boanni meena a kuli. ¹⁰ Wa ale wa

ɲaɲviirima deri jo ɲaarun po nwuli a cheɲ ga paari teɲ kaai ate ba a wi ayen Dalimanuta la.

¹¹ Farisiima ba gela a yaa jam Yeezu jigi a deri ta nampaga ale wa. Ba jam a yaali ayen ba yik wa kama. Ba yaa weeni wa ayen wa nyɛ wakperikaliik ate ku sak ayen wa pagrimu a sum nyini ka Naawen jigi la. ¹² Yeezu a yaa weeni ayen “Mm, ka boa ale soa ate jinla demma yaali ayen ba nya wakperikaliiga? Mi a weeni ni ka wensie, nama ale a yaali dii la, m kan te ate ni nya di.”

¹³ Wa yaa basi ba ale ɲman ga jo ɲaarunku po ayen wa gaam a taam mogi kpeeni kauk kunjula.

¹⁴ Ba ale jam boro a gomsɪ ayen ba cheɲ dula la, Yeezu ɲaɲviirima a yaa baɲ ba ɲandiintaɲa a basi ɲaɲ. Boroboruk kunyi dekki ate ba jam pa nyo ɲaarunku po. ¹⁵ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ni a limsi abe ni a kpesi ni dek ale Farisiima ale Naawa Ayerod dabintaɲa.”

¹⁶ Wa ale weeni dila la, ba yaa bek chaab ayen, “Ka tama ale kan ta ti boroboruku la ale soa ate wa a weeni dila?”

¹⁷ Yeezu a yaa seba dii ate ba jam a biisi la ate wa yaa bek ba ayen, “Ka boa ale soa ate ni a biisi ayen ni ka ɲandiinta? Nama an diem бага a miɲi? Ku a nyɛ ase ni tuela a diem kpari kama la. ¹⁸ Nama diem a nyɛ ase ka nuru baai ate Naawen biisi ba wie wa gbanjka po dila po dila po la. Ni ta nina kama alege ni kan nya. Ni be ta tue me kama, alege ni kan womu. ¹⁹ Nama бага a teeri diipo ate mi pa borobotta tinuwa a ɲmari

chari nuruba tusa njanuwa la? Boroboruk talaŋa a jam sueri ka busisa si dina?”

Ba yaa nman weeni wa ayen, “Ti sueri ka busisa pi ale siye.”

²⁰ Wa nman bek ba ayen, “Mi ale pa borobotta tiyopoiwa a nmari chari nuruba tusa nanaansiwa la, boroboruk talaŋa a sueri ka busisa si dina?”

Ba yaa nman weeni wa ayen, “Ti sueri ka busisa siyopoi.”

²¹ Wa yaa nman bek ba ayen, “Nama an diem a minya?”

²² Ba yaa jam paari teŋ kaai ate ba a wi ayen Beteseida. Nuruba ba gela a yaa jam ta yio wanyi a jam Yeezu jigi a saalim wa ayen wa pa wa nisaŋa a tiri wa nyinŋa ate wa ninanŋa a lagri.

²³ Yeezu a yaa yik nuruwa nisaŋa a ta wa a nyini teŋka po a nyini a yaa chesi tintueta basi nuruwa ninanŋa po ale ge pa wa nisimaŋa me a vi nuruwa zuk ale bek wa ayen, “Fi baga a nya jaaboa?”

²⁴ Nuruwa a yaa lagi wa ninanŋa ayen wa nya, wa yaa weeni Yeezu ayen, “Mi a nya ka nuruba m niŋ ase tiisa la ate ba nyiem a cheŋ.”

²⁵ Yeezu a nman pilim pa wa nisimaŋa a tiri nuruwa ninanŋa, ate ŋa yaa lagri ate wa yaa nya nna cheri. ²⁶ Yeezu a yaa weeni wa ayen, “Kuli yeri, kan cheŋ teŋka po.”

²⁷ Ku ŋaanŋyiniŋ Yeezu ale wa ŋaanviirima a yaa cheŋ teŋfiik sii ale jam gilim teŋ kaai ate ba a wi ayen Siizariya Filipai la. Ase ba ale jam bo siuku po a cheŋ la, wa yaa bek ba ayen, “Nuruba a weeni ayen mi ka wana?”

²⁸ Ba yaa weeni wa ayen, “Ba gela ayen fi ka Joon waai ale jam a te nuruma soka la, ba gela me ayen fi ka Elaja. Mbala me a weeni ayen fi ka Naawen biisiteerɔma po wanyi.”

²⁹ Wa yaa nman bek ba ayen, “Nama dek a weeni ayen mi ka wana?”

Piita a yaa weeni wa ayen, “Fi ale Kirisitawa waai ate Naawen a jam weeni ayen wa le tom wa ate wa jam vari nuruba a basi la.”

³⁰ Yeezu a yaa kaam ba ayen, “Ni kan weeni dila a sak waai ya.”

³¹ Dula jigini Yeezu a yaa pilim jam boro a sak ba ayen, “Nuruba le basi ate Mi Saalobiika a nam nna yegayega. Juuma kpanɲa ale Juuma Puusika Yenni kpanɲa ale Juuma Sinsanɲa sagrɔma ale zeri mu, abe ba basi ate nuruba ko mu alege daa nɲata a dan paari m le yiri kum po.” ³² Wa biisi dila a lagri kama ayen ba miɲ chak. Piita ale wom wa wienɲa la, wa yaa yik wa a ta wa taam nakpiak a tɔariɲ wa wa ale weeni dila la nyiɲ.

³³ Yeezu a yaa gisi nya wa nɲaɲviirima meena ale ge a yaa tɔariɲ Piita ayen, “Chen du mi niɲ, Sitaana nyɔnɔ. Fi ale a biisi dii la an nyini daa Naawen jigiya, alege di nyini ka nurubiik jigi.”

³⁴ Yeezu a yaa wi wa nɲaɲviirima ale nuru bɔanni ate ba jam wa jigi ate wa yaa weeni ba ayen, “Nuru a dan a yaali ayen wa va mi nɲaɲ, basi ate wa liɲ zeri wa dek yaalika abe wa gomsɪ wa dek a magsi kum abe wa jam va mu. ³⁵ Nuru waai nina a dan muni ayen wa vari wa dek nyuvuri a basi, kula nyɔnɔwa le jogi di kama, alege nuru waai a dan jogi wa nyuvuri wa le va mi la nyiɲ ale wa siaka ale Naawen wamaɲsana

nyin, kula nyonowa le vari di a basi. ³⁶ Dila nyin la, ka boan jaab nyuenta ate nuru le nya ase wa nin nya tenzuk meena masimu ale ge jogi wa nyuvuriya? ³⁷ Jaab karo ate kula nyonowa le pa tagri a nya wa nyuvunni ase wa nin jogi di. ³⁸ Yogyogla de, nama boro ale ka nuru baai ale ta gaasa ale a zeri Naawen siuku vaka la. Da yen po, Mi Saalobiika, le nman pilim jam tenzuk de ale m Kowa nyagsika ale sabiilo welensaṅa. Nuru baai ale va mi la po wanyi, abe dan a chali chivie ale mi vaka yogyogla de, mi me a dan jam m le zeri kula nyonowa.”

9

¹ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Wensie ate mi a weeni ni, nama baai ale bo dela la, gela a kan kpi ase ka ba nin nya Naawen naamu ale bu cheena ale pagrim.”

² Daa ṅayuebi ale jam taam la, Yeezu a yaa wi Piita ale Jeemsi ale Joon a ta ba jueli guuk kpion kunyi zuk ba dek ba nyiini. Ba ale jam bo dula jigini la, Yeezu a yaa deri tagri ba nin. ³ Wa gattaṅa me a tagri ale peenti a nyagsi nna kpelimkpelim. Nuru waai a jam ka a бага a nye ate ti a peenti ale a nyagsi dila. ⁴ Ba yaa nya Elaja ale Moosis ale ba boro a biisi ale Yeezu. ⁵ Piita a yaa weeni Yeezu ayen, “Sagro, tama ale bo dela la ku nala kama. Basi ate ti pili viita tita a te ni ate fi soa kunyi abe Moosis a soa kunyi abe Elaja me a soa kunyiwa.” ⁶ Wa jam ze dii ate wa le weeni la, dii nyin la wa ale mbala a jam a chali ka yogsum yegayega.

⁷ Wein chinmari a yaa jam lik ba ate ba wom lueluk ale ku nyini chinmanni po a weeni ba ayen, “Mi be kaai ate m sui a mariŋ la ale nna. Ni wom wa.” ⁸ Ba ale wom a nueri la, ba yaa gisi nya ale nuru karo, ka Yeezu nyiini ale jam bo dula jigini ale ba.

⁹ Ba ale basi guuku zuk a siŋ la, Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Dii ate ni poom nya la, ni kan weeni a sak waaiya, ase ka dai dii dai ate Mi Saalobiika a yiri kum po la.”

¹⁰ Ba yaa siak wa ale weeni dii la ale pa ŋa a nyo ba suniima po ale a bek chaab ayen, “Wa kummu po yirika kiri ale boa?” ¹¹ Ba yaa bek Yeezu ayen, “Ka boa ate Juuma Sinsaŋŋa sagrōma a weeni ayen ka Naawen biisiteerōwa Elaja le wa liŋ jam abe wa ge ate Kirisitawa a jamu?”

¹²⁻¹³ Wa yaa weeni ba ayen, “Ku ka wensie, Naawen gbanƙa sum weeni dila kama ayen Elaja le wa liŋ jam a gomsɪ jaab buuri meena. Joon waai ale jam a te nuruma soka la ale jam sum jam ate ku sak ayen Elaja ale la a jamu. Nuruba abe nyɛ wa dii ate ba a yaali la kama. Nyaku de abe a sak kama ayen Naawen ale ŋmarisi dii wa gbanƙa po la ka wensie. Naawen gbanƙa abe weeni kama ayen dai dii dai ate Mi Saalobiika le jam la, nuruba le zeri mu a basi ate m namu nna yegayega.”

¹⁴ Ba ale jam biisi ale chaab a nueri la, ba yaa jam gum chaab ale wa ŋaanviirima mbala ate nuru boari yegayega a za gilim ba ate Juuma Sinsaŋŋa sagrōma ba gela a yaa ta nampaga ale ba. ¹⁵ Nuru boanni ale jam nya Yeezu la, ku yaa

cha ba nna yegayega ate ba yaa chali ga tu wa a puusi wa. ¹⁶ Yeezu a yaa bek wa n̄aan̄viirima ayen, “Ka boa ate nama ta nampaga ale sinsan̄ja sagrāma?”

¹⁷ Nuru wanyi yaa jam bo nuru boanni po a weeni wa ayen, “Sagrā, chichiribiok ale bo m̄biik zuk po ate wa an b̄aga a biisi, wa be kan wom me. ¹⁸ Chichiribioku a dan ga yiri, ku nyiem a pa wa kama a kasim a fobi t̄ɛɲ diipo meena ate tintupuuk a nyini wa n̄oanni po a nyini ate wa a n̄obi wa nyināja ate wa nyin̄ka me a deri. M be ta wa jam ka fi jigi alege fi poom karo ate m̄ yaa saalim fi n̄aan̄viirima ayen ba yiāk chichiribioku wa zukku po a basi alege ba an b̄aga a nyeya.”

¹⁹ Yeezu a yaa chiem a weeni wa n̄aan̄viirima ayen, “Oo, nama ka siaka. Nama a yaali ayen mi bo ale ni a paari ka dimpo? Mi le ta sudūɲi ale ni a paari ka dimpo?” Wa yaa n̄man weeni biika kowa ayen, “Ta biika jam dela.” ²⁰ Wa yaa ta wa a jam Yeezu jigi.

Chichiribioku ale ga nya Yeezu la, ku yaa deri yiri nna yegayega a pa biika a fobi t̄ɛɲka ate wa yaa a bilim ate tintupuuk a nyini wa n̄oanni po a nyini. ²¹ Yeezu a yaa bek biika kowa ayen, “Chichiribioku ale jo fi biika la, ka benāja dina?”

Wa kowa a yaa weeni Yeezu ayen, “Ku jo wa ka wa bifiik po. ²² Dai po dai po ku a yuk wa kama a lonsi bolim po ale nyiam po ayen ku ko wa. Fi dan b̄aga a maari ti, be maari ti.”

²³ Yeezu a yaa n̄man bek wa ayen, “Ka boa ate fi a begi ayen ase m̄ nin b̄aga? Wie meena a b̄aga a nȳe kama a te nuru waāi ale ta siaka la.”

24 Biika kowa a yaa deri kaari a weeni ayen, “Mi ta siaka kama, alege m siaka an soa diiya. Maari mu ate m ta siaka a gum du.”

25 Ba ale jam boro a biisi ale chaab la, nuru boari yegayega a yaa deri chali cheena Yeezu jigi. Wa ale nya ba la wa yaa deri weeni chichiribioku ayen, “Fi, chichiribiok kuui ale basi ate biika de an baga a biisi ale kan wom la, mi a biisi ale ka fi. Nyini biika jigi a nyini abe fi kan nman jo a bo ale wa.”

26 Chichiribioku a yaa deri kaari nna yegayega a yuk wa a lonsi ale ge yaa nyini biika nyinka po a nyini, ale ge ate wa dua ase wa kpi la ate nuruba yegayega a jam a weeni ayen, “Wa kpi kama.” 27 Yeezu a yaa yik wa nisaŋa a zak wa a zaani nmai.

28 Yeezu ale wa naanviirima ale chen a ga jo dok po ba dek ba nyini la, ba yaa bek wa ayen, “Ka boa ale soa ate tama an baga a yiak chichiribioku ate ku a nyini biika jigiya?”

29 Wa yaa weeni ba ayen, “Chichiribioku de choawa ni dan kan puusi a te Naawen nalimnyiini, ni an baga a yiak ate ku a nyini.”

30 Yeezu ale wa naanviirima yaa basi dula ale wa chen taam Galili tenka po. Ba yaa ale a chen la, Yeezu a kan jam a yaali ayen nuru seba ba ale a chen juijui la, 31 dii nyin la wa a sak ka wa naanviirima dii le cheena ayen di nye la. Wa yaa weeni ba ayen, “Nuruba le jam yik Mi Saalobiika, a ta ga nyo nuru baai ale ba ko mu la nisa po, alege daa nata a dan paari, m le yiri kum po.”

³² Wa ale weeni dila la, ba an jam miŋ dii ate wa a biisi la kiriya, alege ba jam a chali ka yogsum ale wa bekka.

³³ Ba yaa jam paari Kapernaum tenka po a ga jo yeri po. Yeezu a yaa bek ba ayen, “Ti ale poom bo siuku po a cheena la, ka boan jaab nampaga ate nama poom a nagi?”

³⁴ Alege ba an weeni wa wariya, dii nyiŋ la ba ale poom bo siuku po la, ba ta ka nampaga ase ka ba wana ale wa chim kpagi a gaam ba meena.

³⁵ Yeezu a yaa kali ten a wi wa ŋaŋviirima pi ale bayewa ate ba jam wa jigi ate wa yaa weeni ba ayen, “Ni basi niŋ dekka yaalika. Nuru waai ale a yaali ayen wa chim niŋ deero la, ku a fe ate wa pa wa dek a zaani ŋaŋ abe wa chim ba meena tomteero.” ³⁶ Wa yaa yik biik wanyi a ta jam zaani ba sunsuŋ a pa wa nisaŋa a gbaari wa ale weeni ba ayen, ³⁷ “Nuru waai ale a tuesi biik ase bisan a de wanyi mi nyiŋ la, ka mi ale la ate wa a tuesi. Nuru waai abe ale a tuesi mi la, wa kan tuesi ka mi nyiini alege wa a tuesi ka waai dek ale tom mu la me.”

³⁸ Da yeŋ ate Joŋn a yaa weeni Yeezu ayen, “Sagro, tama nya ka nuru wanyi ale wa pa fi yonni nyiŋ a yiaŋ chichiribaata nuruba zuima po a basi, ate tama a yaa weeni wa ayen wa basi, dii nyiŋ la wa daa tama po wanyi.”

³⁹ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ni dan ŋman nya wa ase dila la, ni basi wa abe ni kan weeni wa ate wa basi. Nuru waai a dan pa mi yonni nyiŋ a бага a tom wakperikaliik kula nyonowa a kan ŋman бага a kpabi kaasi mi yonni. ⁴⁰ Nuru waai ale kan ta chaab ale ti la, kula nyonowa

va ti kama. ⁴¹ Wensie ate mi a weeni ni, nuru waai a dan nye nyiam fiiffiga a te ni, ni ale ka mi njaanviiriba la nyin, Naawen le tuni wa.

⁴² “Nuru waai abe dan nye ate bisaŋa de wanyi a jok wa siaka, ku le zunchoŋ kama a te kula nyɔŋɔwa ase ba nin pa ni kpeeni a bobi yik wa ŋiri a ta wa ga yuk basi mogi kpeeni nyiamu po ate wa kpi. ⁴³ Nuru waai nisima a dan a nye ayen wa jok wa siaka, kula nyɔŋɔwa a gebi ni sila a basi, dii nyin la, ku zunchoŋ kama ate kula nyɔŋɔwa nya Naawen nyuvuri dii ale kan a kpeglim la ale ni yen a gaam wa nin ta nisima siye ale ge cheŋ ninam jigi, juijui ate bolim boro a kan maara kpi la. ⁴⁴ Nanzue ŋaai ale bo dula a de ba la a kan maari a kpi. Bolim buui me ale bo dula a de la a kan maari a kpimsi. ⁴⁵ Nuru waai naŋ a dan a nye ayen wa jok wa siaka, kula nyɔŋɔwa a gebi naŋ kala a basi, dii nyin la, ku zunchoŋ kama ate kula nyɔŋɔwa nya nyuvuri dila ale naŋ yen a gaam wa nin ta naŋsa siye ale ge cheŋ ninam jigi. ⁴⁶ Nanzue ŋaai ale bo dula a de ba la a kan maari a kpi. Bolim buui me ale bo dula a de la a kan maari a kpimsi. ⁴⁷ Nuru waai me num a dan a nye ayen wa jok wa siaka, kula nyɔŋɔwa a yeeri num bula a basi, dii nyin la, ku zunchoŋ kama ate kula nyɔŋɔwa jo Naawen Naamu po ale num bunyi a gaam wa nin ta nina ŋaye ale ge cheŋ ninam jigi. ⁴⁸ Nanzue ŋaai ale bo dula a de ba la a kan maari a kpi. Bolim buui me ale bo dula a de la a kan maari a kpimsi.

⁴⁹ “Ase dila po dila po ate ba jam pa yesa a nyo ŋanta baai ate ba pa a kaab Naawen, ayen ŋantaŋa chim ŋan welensa la, ku be le nye ka

dila ate waai meena a va bolim po a nyini abe wa ge nya welensa. ⁵⁰ Yesa a masa kama. Yesaŋa masimu a dan jam nueri, ni le nye ka se a ŋman te si masimma? Ase yesa ale a te jenta masim dii la, ku a fe kama ate nama deŋ meena a ta nye magsika ale chaab ate ni boro ale masim.”

10

¹ Yeezu a yaa basi dula jigini ale ge va Judia teŋka po a taam paari Jodan benni kauk kuŋkula. Nuru boari yegayega a yaa tigsii chaab a jam wa jigi ate wa yaa sak ba ase wa nyiem ale poom a sak ba dii la.

² Farisiima ba gela a yaa jam wa jigi ayen ba choa wa noai a nya. Ba yaa bek wa ayen, “Ti Sinsanŋa a siak ayen nuru a basi wa powa?”

³ Yeezu a yaa bek ba ayen, “Moosis a sak ni ka se?”

⁴ Ba yaa tulisi wa ayen, “Wa sak ti kama ayen nuru waai a dan a yaali ayen wa basi wa poŋ, ku a fe ate wa ŋmarisi gbaŋ a te nipowa ate ku a sak waai meena ayen wa basi wa kama.”

⁵ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Moosis a sak ni kama, ayen ni a va siuk kula dii nyiŋ la, ni tue kan wom. ⁶⁻⁸ Alege ba ŋmarisi Naawen gbaŋka po ayen, ku piilimka po ate Naawen a nye teŋka meena la, ‘Wa nye ŋanta meena ka jaab duok ale jaab sari, nidɔa ale nipɔk,’ a yaa weeni ayen, ‘Ku ka wamaŋ ate nidɔa a basi wa ko ale wa ma, ale ge a ga faari nipɔk ate bala bayewa a chim bunyi, ba noa bayewa a ŋman daa nuruba baye, ba ka bunyi.’ ⁹ Dila nyiŋ la, baai ate Naawen a basi ba ate ba chim bunyi la, nuru kan poori ba.”

¹⁰ Yeezu ale wa ṅaanviirima a yaa ṅman ga jo yeri po ate ba bek wa dii ate wa poom weeni ba la kiri. ¹¹ Wa yaa weeni ba ayen, “Nuru waai a dan basi wa pɔk ale ge a ṅman faari wa choa, wa nyɛ wa powa a kaasi kama. Wa nyɛ ka kabonɔ. ¹² Nipɔk waai me a dan basi wa chora ale ge a ga yali nidɔa wa chora, wa me a nyɛ wa chorowa a kaasi kama. Wa nyɛ ka kabonɔ.”

¹³ Dula jigini nuruba gela a yaa pa bisa a ta ba jam Yeezu jigi ayen wa te ba niaka. Ba ale nyɛ dila la, wa ṅaanviirima a yaa tɔariṅ ba. ¹⁴ Yeezu ale ga nya dii ate ba nyɛ la, wa sui a yaa jam a puuri nna yegayega ale wa ṅaanviirima ate wa yaa weeni ba ayen, “Ni te bisaṅa siuk ate ba jam mi jigi. Ni kan yiaɔ ba, dii nyiṅ la bala chaab ale ba jo Naawen Naamu po. ¹⁵ Wensie ate mi a weeni ni, ayen nuru waai ale kan pa wa dek a chim biik ayen wa nya Naawen Naamu la, wala choa kan tabi naṅ bu po.” ¹⁶ Yeezu a yaa pa bisaṅa wanyi wanyi a nyo wa nigoruk po a yaa pa wa nisaṅa a ji ba zuima a niak ba.

¹⁷ Yeezu ale basi dula jigini ale a chen la, nuru wanyi a yaa chali jam tu wa a kpi duna teṅ wa niṅ a bek wa ayen, “Sagrɔ maṅṅa, mi le nyɛ ka se ate m nya nyuvuri dii ale kan ta kpeglimka la?”

¹⁸ Yeezu a yaa bek wa ayen, “Ka boa ate fi a wi mu ayen nuru maṅṅa? Nuru waai karo a chim nuru maṅ ase ka Naawen dek nyiini. ¹⁹ Fi poom seba Moosis Sinsaṅṅa kama, yaa boa? Naawen a weeni ayen kan ko nuru, kan nyɛ kabonɔsa, kan zu, kan chim seero waai ale a velim la, kan a

yaali degaamka. Ku a fe ate fi zuli fi ko ale fi ma.”

²⁰ Nuruwa yaa weeni wa ayen, “Sagro, mi kasim va Sinsan̄a de meena kama a ta nyini m biik po a jam paari jinla.”

²¹ Yeezu yaa nya wa ate wa jiiirim dari wa ate wa weeni wa ayen, “Wa yen dekki ale tali fi jigi. Chen̄ a ga pa fi n̄antāa meena a da a tuesi ligr̄āa a te niwomma. Fi dan nye dila ale ge jam va mi, fi le jigi wennāmazuk.” ²² Yeezu ale weeni wa dila la wa sui yaa deri kaasi ate wa yaa deri chen̄ ale sukaasun̄ dii nyin̄ la wa jam ka n̄anta nyon̄o a kan siak wa n̄antāa nyin̄a.

²³ Yeezu yaa gisi nya wa n̄aan̄viirima meena ale weeni ba ayen, “Ku tua kama ate n̄anta nyam a бага a jo Naawen naamu po.”

²⁴ Wa ale weeni dila la ku yaa cha ba. Wa yaa n̄man weeni ba ayen, “M bisa, ku sum tua kama ate saalo a бага jo Naawen naamu po. ²⁵ Ku ka moali ate laalaakomi a va garupein̄ num po a nyini, a gaam jigsiro a nin wa jo Naawen naamu po.”

²⁶ Yeezu ale weeni ba dila la, ku yaa cha ba. Ba yaa weeni chaab ayen, “Ku be dan ka dila, ka wana le wa бага nya varibasika?”

²⁷ Yeezu a yaa nya ba a weeni ayen, “Ku tua kama nurubiik jigi, alege ku ka moali Naawen jigi, dii nyin̄ la Naawen бага wie meena a nye kama.”

²⁸ Dula jigini Piita a yaa weeni wa ayen, “Nya, tama basi ka ti n̄anta meena ale jam va fu.”

²⁹ Yeezu a yaa n̄man weeni ba ayen, “Wensie ate mi a weeni ni, nuru waai ale basi wa yeri

ale wa ko ale wa ma ale wa suaata ale wa toaba
 ale wa bisa ale wa kadugsa, mi ale Naawen
 wamaŋsaŋa nyiŋ la, ³⁰ wa le nya ŋanta ale
 nuruba nna yegayega jinla a gaam baai meena
 ate wa basi la. Wa le ŋman nya yie, ale maba ale
 suaata, ale toaba, ale bisa ale kadugsa, alege wa
 le nya ninam me nna yegayega abe chum diipo
 wa yaa nya nyuvuri dii ale kan ta kpeglimka la.
³¹ Baai ale de niŋ la yega ale jam wari ŋaan ate
 baai ale wari ŋaan la jam de niŋ.”

³² Ba ale jam bo siuku po a cheŋ Jerusalem
 teŋka la, Yeezu a yaa de ba niŋ ate ba a cheŋ.
 Baai meena ale jam va wa la, a jam a chali
 ka yogsum. Wa yaa poori wa ŋaanviirima pi
 ale bayewa a weeni ba dii ate nuruba ayen ba
 nyɛ wa la. ³³ Wa yaa weeni ba ayen, “Ni wom
 nalimnyiini. Ti dan paari Jerusalem, nuruba
 le jam yik Mi Saalobiika, a ta mu cheŋ a ga
 nyo Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale Juuma
 Sinsaŋŋa sagroma nisima po. Ba le bo m kum
 buusa abe ba ta mu a ga nyo baai ale kan daa
 Juuba la nisima po. ³⁴ Ba le la mu abe ba chesi
 tintueta a basi m nyiŋ, a nak mu abe ba yaa ko
 mu. Daa ŋata a dan paari mi le yiri kum po.”

³⁵ Dula jigini Zebedi bisana Jeemsi ale Joon, a
 yaa jam Yeezu jigi a weeni wa ayen, “Ti Sagro, ti
 a yaali ayen ti saalim fu kama ate fi nyɛ wari a
 te ti.”

³⁶ Wa yaa bek ba ayen, “Ka boa ate nama a
 yaali ayen mi nyɛ a te ni?”

³⁷ Ba yaa weeni wa ayen, “Fi dan jam chim
 naab a soa nuru meena zuk a nya, ti a yaali kama

ayen fi basi ate ti wanyi a kali fi juga, wanyi me a kali fi gala.”

³⁸ Yeezu a yaa weeni ba ayen “Nama ze dii ate ni a bek la. Ninam buui ate mi ayen m nam la, nama le baga a maa nam bu?”

³⁹ Ba yaa weeni wa ayen, “Ti le baga a maa nam.”

Yeezu a yaa nman weeni ba ayen, “Wensie, ninam buui ate mi ayen m nam la, nama me le baga a nam kama. ⁴⁰ Alege mi ka siuk a lueri baai a le ba kali mi juga ale mi gala la. Ka Naawen le wa pa dula a te baai ate wa gomsi magsi ba la.”

⁴¹ Wa njaanviirima mbala piwa ale wom Jeemsi ale Joon ale bek Yeezu dii la, ba sue a yaa puuri nna yegayega ale ba. ⁴² Yeezu yaa wi ba ate ba jam tigi chaab wa jigi ate wa yaa weeni ba ayen, “Tenjuk de nalima ta pagrim ba nuruma zuk kama a nye ba ale a yaali dii la. Ba kpanna me ta pagrim ba zuk kama. ⁴³ Alege ku an magsi ayen ku chim dila nama jigiya. Nuru waai a dan a yaali ayen wa chim nama kpagi, ku a fe ate wa chim ni meena tomteerɔ. ⁴⁴ Nuru waai a dan a yaali ayen wa chim nama kpagi, ku a fe ate wa chim nama meena yomo. ⁴⁵ Mi Saalobiika, an jam ayen m gisi ka nuruba ate ba a tom a te mu. M jam ayen m tom a te ka tenjuk demma meena. M dan nye dila, m le zaani nuruba yegayega nanakula po a kpi a te ba a vari ba a basi.”

⁴⁶ Ba yaa jam paari ten kanyi ate ba a wi ayen Jeriko, ate nuruba yegayega a yaa tigi chaab a jam Yeezu jigi. Ba le jam a basi dula jigini ale a nyini la, ba yaa nya yio wanyi ale wa kala siuku noai a juisi. Wa yoi jam ale Baatimiusi. Ku kiri

ale Timiusi biik. ⁴⁷ Wa ale wom ayen ka Yeezu Nazaret denowa ale a taam la, wa yaa kaari a wi wa ayen, “Yeezu, fi waai ale ka naawa Deevidee njaanbiik la, ta jirim ale mu abe fi maari mu.”

⁴⁸ Nuruma yega a yaa weeni wa ayen wa goori wa wannu, alege wa zeri ale a kaari nna yegayega, a gaam wa ale poom a kaari dii la a nman weeni wa ayen, “Yeezu, fi waai ale ka naawa Deevidee njaanbiik la, ta jirim ale mu abe fi maari mu.”

⁴⁹ Yeezu a yaa zaani a weeni ba ayen ba wi wa ate wa yiri a jam wa jigi.

Ba yaa weeni wa ayen, “Te fi sui peenti abe fi yiri jam, dii nyin la wa a wi fu kama.”

⁵⁰ Yiowa a yaa yeeri wa kasaaku a dueni, ale yiri a zaani nmai a chen ga Yeezu jigi.

⁵¹ Yeezu a yaa bek wa ayen, “Fi a yaali ayen mi nyɛ ka boa a te fu?”

Wa yaa weeni wa ayen, “Sagro, mi a yaali ayen fi nyɛ kama ate m ninaɲa a lagri a te mu.”

⁵² Yeezu a yaa weeni wa ayen, “Be chen. Fi ale ta siaka ale mu dii la a basi kama ate fi ninaɲa a lagri.”

Wa ninaɲa yaa deri lagri ate wa yaa va Yeezu a chen.

11

¹ Ba yaa jam paari tenfiik sii ate ba a wi ayen Betfaaji ale Betani ale guuk kuui ate ba a wi ayen Olivi guuk la. Tenɲana ale guuku a jam moata ka Jerusalem tenka. Yeezu a yaa wi wa njaanviirima po baye a weeni ba ayen, ² “Ni chen a ga jo tenfiik kaai ale bo ni nin la. Ni dan deri ga jo dula, ni

le nya bompaalik ate ba bobi ka zaani. Nuru an diem a do ka nyaya. Ni foli ka a ta jam te mu. ³ Ni dan boro a foli ka, ate nuru bek ni dii nyin ate ni a foli ka la, ni weeni wa ayen ka Nyɔnɔwa ale a yaali ka. Wa be dan nueri ale ka wa le nman basi ate ba ta ka a jam nwuli.”

⁴ Ba yaa cheŋ a ga nya bompaalik ale ka bobi za yeri nansiun noai ate ba yaa foli ka. ⁵ Nuru baai ale jam za dula jigini la, a yaa nya ba a bek ayen, “Ka boa ale soa ate nama a foli ka?”

⁶ Ba yaa weeni ba dii ate Yeezu a poom weeni ba la, ate nuruma a yaa basi ate ba foli ka a ta cheŋ ga te wa. ⁷ Ba yaa ta bompaalika a ga te Yeezu, a yaa yeeri ba gattaŋa a pa vi bompaalika chiaka zuk ate Yeezu a yaa juei a kali. ⁸ Nuruba yegayega a yaa jam pa ba gattaŋa a pati siuku nin ayen Yeezu a ta wa bonika a cheŋ va ti zuk a taam. Ba gela me a cheŋ siuku nakpiak a ga che tiisa vaata a ta jam pati siuku nin. ⁹ Ba ale jam bo siuku po a cheŋ la baai ale jam de ninka la, ale baai me ale jam bo ŋaanka la, meena a yaa zuli wa a kaari ayen,

“Naawen vari ti a basi.

Naawen niak waai ale cheena Nyɔnɔwa yonni nyin la.

¹⁰ Naawen niak waai ale cheena ayen wa soa ti kokpienka Deevide naam buui ale cheena la.

Fi, Naawen waai ale bo wenna mazuk la, a vari ti a basi.”

¹¹ Yeezu ale jam paari Jerusalem tenka la, wa yaa cheŋ ga jo Juuma Puusika Yenni po a nyiem a nya jaab buuri meena ale bo di po la a yaa ale

ge a nman nyini. Yeezu ale wa n̄aan̄viirima an jam bo dula jigini a beniya, dii nyin̄ la, wenni a jam a sin̄ kama. Ba yaa basi dula jigini ale nman cheŋ Betani.

¹² Vari ale jam veenti la, ba yaa nman yiri a basi Betani ale nyini. Kom a yaa jam ta Yeezu. ¹³ Wa yaa nya kin̄kaŋ a za nin̄nin̄ ate vaata a lik ka. Wa yaa cheŋ ga paari ka teŋ ayen wa nya ase ka ta moota ya ate wa de, alege moota a jam ka ka zuwa. Ka jam ta ka vaata nyiini, dii nyin̄ la ku jam daa moota wenya. ¹⁴ Yeezu a yaa ka te kin̄kaŋka ayen, “A nyini jinla dann̄i a ta a cheŋ diipo meena wuu, nuru a kan nman nya fi moota a de.”

Wa n̄aan̄viirima a yaa wom dii ate wa weeni la.

¹⁵ Ba ale nman jam paari Jerusalem teŋka la, Yeezu a yaa nman ga jo Juuma Puusika Yenni po. Nuruba ale jam bo di po a gerimu ale chaab. Wa yaa yiaŋ ba meena ate ba nyini dula jigini a nyini, a zak nuru baai ale jam ta ligraŋa a tagri la teebulitaŋa a tulim kpib, a tusi baai ale ta nangbaŋsaŋa a da la zukpagliŋa me a lonsi.

¹⁶ Wa an jam siak ayen waai a nman ta jaab a va Juuma Puusika Yenni po a taam nyini. ¹⁷ Ku n̄aan̄nyin̄ wa yaa nman sak nuruma ale bek ba ayen, “Nama ze dii ate ba nmarisi Naawen gbaŋka po dila po dila po la? Ba nmarisi ayen Naawen a weeni ayen,

‘Mi yenni ka teŋsa meena Puusika Yeri.’

Ba nmarisi nyaku de kama alege nama a pa di chim zueba sukka jigi.”

¹⁸ Yeezu ale ga weeni dila ate Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale Juuma Sinsaŋŋa sagroma a ga wom la, ba yaa jam a gisi siuk ayen ba ko wa. Alege yogsum ale jam yik ba ale Yeezu ate ba an jam бага a nya siuk a tiri wa. Dii nyiŋ la wa sinsaŋŋa a jam cha nuruma kama.

¹⁹ Juncai ale jam paari la, Yeezu ale wa ŋaanviirima a yaa basi Jerusalem tenka ale nyini a chen.

²⁰ Vari ale ŋman veenti la, ba yaa va siuku a taam a yaa nya kiŋkaŋka ale ka kpi za. ²¹ Piita a yaa teeri Yeezu diem ale weeni dii la, a yaa weeni wa ayen, “Nya, kiŋkaŋ kaai ate fi diem a ka te ka la, ka meena a kpi kama.”

²² Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ni ta siaka ale Naawen. ²³ Wensie ate mi a weeni ni, waai ale ta siaka ale Naawen ale ka chichama ale sum siak ayen wa ale weeni dii la le nye la, a бага a weeni gu kpionku kama ayen ku voori dula jigini a ga lo mogi kpeeni po ate Naawen sum nye a te wa. ²⁴ Dila nyiŋ ni dan puusi a te Naawen a juisi jaab, ni ta siaka ayen ni nya jaamu kama ate Naawen yaa pa a te ni. ²⁵ Diipo meena ni daa ni puusi a te Naawen ni de niŋ a vonj te baai ale nye ni a kaasi la, abe ni ge a puusi a te Naawen waai ale bo wenna mazuk la ate wa me a vonj te ni. ²⁶ Ni dan kan nye dila, Naawen abe kan vonj te nama me.”

²⁷ Ba yaa ŋman jam Jerusalem tenka po a ga jo Juuma Puusika Yenni po. Yeezu ale bo di po a nyiem la, Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale Juuma Sinsaŋŋa sagroma ale tenka kpaŋŋa meena a yaa tigi chaab a jam wa jigi ²⁸ a yaa

bek wa ayen, “Ka boan pagrim ate fi ta a tom wienja de? Ka wana ale te fu siuk ate fi a nyiem a tom wienja de?”

²⁹ Yeezu yaa weeni ba ayen, “Mi me le bek ni wari. M dan bek ni ate ni siak a tulisi mu, mi me le weeni sak ni pagrim buui ate mi ta tom wienja de la.” ³⁰ Yeezu a yaa bek ba ayen, “Joon ale jam a te nuruba soka la, ka Naawen ale jam te wa pagrimu yaa ka nurubiiga?”

³¹ Wa le bek ba dila la, ba yaa ta nampaga ale chaab ayen, “Ti dan weeni wa ayen ka Naawen ale te wa pagrimu, wa le bek ti ayen, ‘Be ka boa ale soa ate ti an siak a te wa?’” ³² Ti be an бага a weeni me ayen ka nurubiik ale te wa pagrimu dii nyinj la, waai meena a seba wa ale jam ka Naawen biisiteero la kama.” (Ate ba yaa chali yogsom). ³³ Ba yaa weeni Yeezu ayen, “Tama ze.”

Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Mi me a kan weeni ni pagrim buui ate mi ta a tom wienja de la.”

12

¹ Yeezu yaa magsi wamagsima a sak ba ayen, “Nuru wanyi ale jam boro a yaa kpa wa talim fiik, a vuk ti fiisa bu po ayen si a yoani. Wa yaa che daata a ti gilim bu meena ale ge gomsi jaab meena bu po a magsi. Wa ale nye dila a ga nueri la, wa yaa yaali nuruba ayen ba a limsi bu abe ba a tom bu po ale ge nyiem a cheŋ teŋ m na niŋniŋa. ² Wa talimu tiisaŋa yoanaŋa gbesika ale jam paari la, wa yaa tom wa tomteeroma po wanyi ayen wa ga tuesi wa deka jigini a ta jam te wa. ³ Wa ale ga paari dula la, nuruma a yaa

yik wa a nak ale mini wa yoanaŋa ate wa pilim kuli niyaala. ⁴ Talimu nyonowa yaa nman tom tomteero wa choa ba jigi ate ba nman yik wa me a nak wa zukku, a pa wa a nyo chivie po. ⁵ Wa yaa nman pilim tom wa choa ba jigi ate ba ko wala. Ba jam a nye ka nuruba yega dila; a nak ba gela ale a ko ba gela me. ⁶ Waai nyiini ale jam tali ayen wa tom la ale wa dek biika, waai ate wa mariŋ la. Wa yaa weeni wa dek ayen, ‘M dan tom m dek biika, ba le te wa zula.’ Wa yaa tom wa ate wa cheŋ ba jigi. ⁷ Alege nuruma ale nya wa biika la, ba yaa weeni chaab ayen, ‘Biika kowa a dan kpi, wala le wa soa wa nantaŋa meena. Dila nyiŋ ni basi ate ti ko wa ate wa kowa chum dan kan boro abe tama soa wa nantaŋa.’ ⁸ Ba yaa yik wa a ko a vuuri wa a ta nyini talimu po a nyini peelim.

⁹ “Nama seba talimu nyonowa le wa nye ba dii la? Wa le jam ko ba kama abe wa nman pa wa talimu a te nuru yonta.” ¹⁰ Yeezu ale magsi wamagsini a nueri la, wa yaa bek ba ayen, “Nama an diem a karim nyaku de Naawen gbanƙa po?

‘Tain dii ate seeroma a zeri ayen di an nala la, tain dila dek ale tulim a chim tain maŋ.

¹¹ Naawen ale nye dila. Di ka wakperik ti jigi.’ ”

¹² Yeezu ale weeni wienja de meena a ga nueri la, Juuma kpanŋa yaa deri miŋ ayen ka ba jigi ate wa pa wamagsini de a magsi dii nyiŋ la, ba zeri wa kama. Ba yaa jam a yaali ayen ba yik wa, alege ba jam a chali nuru boanni yogsum, ate ba yaa jam basi wa ale ge cheŋ.

¹³ Dula jigini Juuma kpaŋŋa a yaa tom Farisi-ima gela ale naawa Ayerod nuruma gela ayen ba ga choa Yeezu noai a wom. ¹⁴ Ba yaa jam weeni wa ayen, “Sagro, ti seba ayen fi ka wensie nyɔŋɔ. Fi niŋ ka dii meena ate nuruba a poli la po. Nuruba kpaŋta kan basi ate fi a tagri fi popola. Fi a sak Naawen wienja kama ale wensie. Ku magsi ayen ti tuni ti lampoowa a te nakpionku Siiza, yaa ku an magsi ya? Ti a tuni yaa ti kan a tuni?”

¹⁵ Yeezu a poom seba ba kiri kama ate wa yaa bek ba ayen, “Ka boa ate ni a yaali ayen ni choa m noai a wom? Ni ga ta ligbiri a jam te mu.”

¹⁶ Ba yaa ta ligbiri dinyi a jam te wa. Wa yaa bek ba ayen, “Ka wana zuk ale wa yoi ale dua ligni nyiŋŋa?”

Ba yaa weeni wa ayen, “Ka nakpionku Siiza zuk ale wa yoi ale dua du.”

¹⁷ Wa yaa weeni ba ayen, “Dan ka dila, ni be pa ŋanta baai ate Siiza a soa la a te wa, abe ni pa ŋanta baai me ate Naawen a soa la a te Naawen.”

Ba ale wom dila la, ku yaa cha ba.

¹⁸ Dula jigini nuru baai ate ba a wi ayen Sajusiba la, ba gela a yaa jam Yeezu jigi. Ba jam a poli kama ayen nuruba dan kpi, ba an ŋman бага a yiri kum po. ¹⁹ Ba yaa weeni Yeezu ayen, “Moosis a ŋmarisi wa gbaŋka po kama ayen, ‘Nuru waai a dan faari nipok ate wa ale wa an biak a nyaya ale ge ate wa kpi, ti a basi kama ate wa yuawa a faari nipowa a biak bisa a te wa ate wa yonni a kan be.’ ²⁰ Nuruba bayopoi ale jam boro a chim suaata ate ba suok kpagini a faari nipok ate ba an biaya ale ge ate wa kpi. ²¹ Waai

ale pa saŋ la a yaa faari wa suoku powa, alege nipowa ale wa me an biak a nyaya ale ge ate wa me a kpi. Ba suok kuui ale pa saŋ butawa la me a nye dila degadega. ²² Ba meena bayopoiwa a jam faari nipowa kama a taam tu, alege ba waai an biak ale wa ale ge kpi ya. Ku ŋaanyin ate nipowa me a yaa kpi. ²³ Yogyogla de ate nuruba bayopoiwa de meena a faari wa a nya la, dai dii dai ate nuruba meena ayen ba yiri kum po la, ka ba wana dek chekki ale wa soa nipowa de?"

²⁴ Yeezu yaa weeni ba ayen, "Nama an diem a miŋ Naawen gbaŋka po wienja chagiya. Ka dila ale soa ate ni be siuku. Ni ze Naawen pagrimu me ale ka dii la. ²⁵ Dai dii dai ate nuruba meena ayen ba yiri kum po la, ba meena le tagri kama a nye ase Naawen sabiiloma, baai ale bo wenŋmazuk la. Nidɔa a kan ŋman faari nipowa. Nipok me abe kan ŋman yali chora. ²⁶ Yogyogla de, a magsi chaab ale nuruba le ba yiri kum po la, nama an karim Moosis gbaŋka kauk kuui ale a biisi a magsi chaab ale ti fiika ate bolimu jam a nye nna ase bu a de bu la? Dula jigini ku ŋmarisi kama ayen Naawen weeni Moosis kama ayen, 'Wa ale Abraham ale Aizik ale Jakob Naawenni.' ²⁷ Dila a sak kama ayen wa daa kpilima Naawenya, wa ka ŋanvuuta Naawen, dila nyin ni be siuku kama."

²⁸ Yeezu ale Sajusima ale boro a biisi la, Juuma Sinsaŋŋa sagraɔma wanyi a yaa wom ba ale a biisi dii la. Wa ale wom ale Yeezu a tulisi ba magsi la, wa yaa jam bek Yeezu ayen, "Ka Naawen Sinsaŋŋa po ŋa ŋan dek ale chim sinsak kpeema a gaam ŋa meena?"

²⁹ Yeezu a yaa weeni wa ayen, “Sinsanɲa de ale chim sinsak kpeema a gaam ɲa meena. ‘Izirali demma ni wom nalimnyiini. Tama Nyɔɔɔwa Naawen ka dinyi dekki. ³⁰ A yaali wa ale fi sunum ale fi chiik ale fi popola ale fi pagrim meena.’ ³¹ Sinsak kpeema ɲaai ale pa a san la ale nna, ‘A yaali fi saalo choa ase fi dek la.’ Sinsanɲa ɲman karo a chim sinsak kpeema a gaam sinsanɲa de ɲayewa.”

³² Juuma Sinsanɲa sagrɔwa a yaa weeni wa ayen, “Sagrɔ, fi wienɲa ka wensie. Naawen sum ka dinyi dekki. Naawen di choa a ɲman karo a gum wa po. ³³ Fi dan yaali wa ale fi sunum ale fi popola ale fi pagrim meena ale yaali fi saalo choa me ase fi dek la, dila ka wari kpeeni a gaam fi ale a ko duɲsa ale pa ɲanta ba chaab a kaab a te wa la kama.”

³⁴ Nuruwa ale weeni dila la, Yeezu yaa seba ayen wa tulisi wa ka nalimnyiini ate wa yaa weeni wa ayen, “Ku tali ka magla ate fi jo Naawen naamu po.”

Yeezu ale biisi ale nuruwa a ga nueri la, waai ɲman jam karo a ta zupagruk ayen wa bek wa wariya.

³⁵ Da yen ate Yeezu a yaa jam boro a sak nuruma Juuma Puusika Yenni po. Wa yaa bek ba ayen, “Ka boa ale soa ate Juuma Sinsanɲa sagrɔma a weeni ayen Kirisitawa, waai ate Naawen le tom ate wa jam la, ale chim ka naawa Deevide ɲaɲ biiga? ³⁶ Naawen Chiika jam basi kama ate Deevide weeni ayen,

‘Nyɔɔɔwa Naawen weeni mi Nyɔɔɔwa ayen,

kali m juga nyinj a ta cheena diipo ate m le
basi ate fi dachaasana a chim fi yom la.'

³⁷ Ase Deevidek a dan a wi Kirisitawa ayen wa, 'Nyɔɔɔ', ku be zaani ka se ate wa nman baga a chim Deevide njanɔɔɔiiga?"

Nuru boari nna yegayega ale jam boro a wom Yeezu sinsanɔɔɔ ale supeentik. ³⁸ Wa yaa weeni ba ayen, "Ni kpesi ni deka ate Juuma Sinsanɔɔɔ sagroma a kan paasi ni. Ba a yaali kama ayen ba jo ba garuk wonɔɔɔɔ a bo yabaɔɔɔ po a nyiem a chen ate nuruba a puusi ba abe ba a te ba zula me. ³⁹ Ba a yaali kama ayen ba nyiem a kali zukpaglik sii ate nuru kpeentaɔɔɔ a kali la zuima ba tuka diinaɔɔɔ po. Ba nyiem a dan boro a nye tigi ba a yaali kama ayen ba a kali zukpaglik sii ate ba kpanɔɔɔ a kali la zuk. ⁴⁰ Ba nyiem a ga a paasi ka pukoga a tuesi ba nanta ale ge a paasi waai meena a puusi puusa wonɔɔɔ a te Naawen. Wa dan jam ayen wa bo ba buusa, ba waalika le zuak yegayega."

⁴¹ Yeezu a jam kala ka Juuma Puusika Yenni po a moata juijui ate nuruba ta ba ligra a jam a nyoro a te Naawen la, a yaa a nya. Ligra nyam yegayega ale jam maa bo Puusika Yenni po. Ba me yaa jam maa ta ligra nna yegayega a jam a nyoro. ⁴² Pukogi niwobo a yaa jam boro a ta wa ligbie naye a jam nyoro. Na a magsi chaab ale ka kubook. ⁴³⁻⁴⁴ Yeezu yaa wi wa njanviirima ate ba jam wa jigi ate wa yaa weeni ba ayen, "Ni wom dii ate m tara ayen m weeni a sak ni la. Ni nya pukogini de. Wa ligbie nayewa ate wa nyoro la, Naawen jigi wa tiirimu a gaam ligra nyamma de ligraɔɔɔ kama, dii nyinj la, ba te ka ligra dii ale

kan tua ale ba pa teka la, alege pukogini de a pa ka wa ligraŋa meena ate wa ta la a ta jam nyoro.”

13

¹ Yeezu yaa ale jam nyini Juuma Puusika Yenni po a nyini la, wa ŋaŋviirima po wanyi a yaa weeni ayen, “Sagro, nya yenni ale nala dii la?”

² Yeezu a yaa tulisi ayen, “Ni nya yeri kpeeni de? Dai cheena ate ba le nak di meena a lonsi. Tain yeŋ me la a kan ŋman dua di choa zuwa.”

³ Ba yaa cheŋ ga jueli Olivi Guuku zuk a kala dula jigini a nya Juuma Puusika Yenni. Piita ale Joon ale Jeemsi ale Andiru a yaa bek Yeezu ba dek ba nyiini ayen, ⁴ “Ka dimpo ate wienja de meena ayen ŋa nyε? Ka boa a le ku nyε ate ku sak ti ayen danni a moata?”

⁵ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ni kpesi ni dek ate waai a kan paasi ni. ⁶ Nuruba yegayega le jam pa ba dek a chim Kirisitawa. Ba le paasi nuruba yegayega ayen ba va ba. ⁷ Ni dan wom kpaliŋsa wie ate si gela moata alege si gela me a bo niŋniŋa, ni kan a chali yogsumoa. Ku a fe kama ayen nyaŋa de meena a nyε, alege ku kan sak kama ayen teŋka kpeglimka a moata kama. ⁸ Teŋsa le yiri a ta chaab. Teŋka me le choa m na yegayega ate kom a jam teŋka meena po. Ase nipok ale de niŋ a dom dii ale ge a biak la, ku a fe kama ayen wienja de meena me de niŋ nyε ale ge ate teŋka a jam kpeglim.

⁹⁻¹⁰ “Ni kpesi ni dek dii nyiŋ la, nuruba a le jam yik ni ale pagrim a ta ni cheŋ ba tuka diinaŋa kpaŋŋa jigi ate ba bo ni buusa abe ba nak ni. Ni ale a va mi la nyiŋ, ba le ta ni me a cheŋ ga zaani

nalima niŋ ate ba me bo ni buusa, ate ni nya siuk a mooli Naawen wamaŋsaŋa a sak ba. Ku a fe kama ayen nuru meena a liŋ wom Naawen wamaŋsaŋa ale ge ate teŋka kpeglim. ¹¹ Ba dan ta ni a cheŋ ga jo buusa boka doƙku po, ni kan basi ate ni le ni biisi dii la a daani ni. Ni biisi dii meena ate Naawen le basi ate ni biisi la dii nyiŋ la, ka Naawen Chiika le ka sak ni ate ni biisi daa nama dega. ¹² Kula dannɪ a dan paari, suaata le yik chaab a te nuruba ate ba ko ba. Koba me ale nye ba bisa dila, ate bisa me a nye ba koba ale ba maba dila. ¹³ Waai meena le kisi ni kama ni ale a va mi la nyiŋ. Alege waai a dan baga a chiib a zaani a tu ninammu de meena a ga nueri, Naawen le vari wa a basi.

¹⁴ “Da yeŋ ni le nya jaab buui ate Naawen kisa la ale wa za juijui ale kan magsi ayen wa zaani la. Ni dan nya dila ku a fe kama ate nama baai meena ale bo Judia teŋka po la a chali ga suk guutaŋa sunsuŋ.” (Nuru waai le wa karim nyaku de la, a ŋmasi miŋ chak.) ¹⁵ “Waai a dan za wa gboŋ zuk wa kan ŋman daani wa dek ayen wa siŋ a pa jaabɔa. ¹⁶ Waai me ale bo wa kaduk po la, a kan ŋman kuli yeri ayen wa pa wa garuwa. ¹⁷ Da ŋala po ku le jam tua ka nna yegayega a te nipok puusa ale baai ale ta biluaata la. ¹⁸ Ni a puusi a te Naawen ate nyaku de a kan jam nye yoiya. ¹⁹ A zaani diipo ate Naawen a nye teŋka la a ta jam paari jinla, ninammu de le gaam ninam meena ate nuru biik a nam ale diem kala ayen wa nam la kama. ²⁰ Alege Naawen a yeeri ninammu daaŋa gela a basi kama, baai ate wa lueri ayen ba jam va wa la nyiŋ. Wa dan kan

yeeri ninammu daaŋa gela a basiya, waai kan nyini ninammu po a nyini.

²¹ “Da ŋala po waai dan weeni ayen, ‘Ni nya, Kirisitawa ale nna,’ yaase ‘Ni nya, Kirisitawa ale la,’ ni kan wom wa. ²² Nuruba gela a le jam yiri a paasi nuruba ayen ba ale Kirisitawa. Ba baai me le jam a weeni ayen ba ka Naawen biisiteeroba. Ba le jam a tom wakperikaliisa nna yegayega a yaali ayen ba dan poom baga ba paasi baai ate Naawen a lueri ayen ba va wa la. ²³ Ni be kpesi ni deŋ, dii nyiŋ la m ŋaam weeni wienja de meena kama ale ŋa an diem nyeya.

²⁴ “Aleŋe ninammu daaŋa a dan jam taam, wenbinni ale chiika meena le chim ka legi. ²⁵ Chiŋmarisaŋa le nyini wenŋmazuk a lo ate ŋanta baai meena ale bo wenŋmazuk a ta pagrim la me a choa. ²⁶ Dila po nuruba ale nya Mi Saalobiika, ale nyini chiŋmaŋa po a cheena ale pagrim ale zula ale nalim. ²⁷ Mi le tom sabiiloma ate ba jam teŋka meena po a tigiŋi nuru baai ate Naawen a lueri ayen ba va wa la.

²⁸ “Ni zamsi wari a magsi chaab ale kiŋkaŋ. Ni dan nya kiŋkaŋ ale ka pusi vaata, ni seba ayen wulum wein a paari kama. ²⁹ Ni be dan nya wienja de ale ŋa piilim a nyɛ, ni yaa be seba ayen jamka moata kama. ³⁰ Wienja de meena ale nyɛ kama aleŋe ate nuru baai ale boro la meena a kpi. ³¹ Wenŋmazuk ale teŋka meena le jam taam kama. Aleŋe mi wienja a kan maara taamu.

³² “Aleŋe nuru waai a ze Mi Saalobiika ŋman jamka daiya. Mi deŋ ale Naawen sabiiloma ale bo wenŋmazuk la an baga a miŋ di danni, ka m

kowa Naawen nyiini. ³³ Ni kpesi ni dek abe ni a limsi dii nyin la, ni ze m jamka daiya. ³⁴ Ku a nye se ka nuru ale a gomsa ayen wa nyiem a cheŋ saten niŋniŋ la. Wa yaa te wa tomteeroma meena tuima ale weeni waai ale a nya yenni zuk la ayen wa a limsi. ³⁵ Ba nyɔɔwa a baga a jam junɔai gensa a yaase goota sunsuŋ a yaase kpadaasa kumsa po a yaase wenbinni ale a pusi diipo la kama. Ba waai ze wa le cheena diipo la. Siuk kula po me, nama waai a kan seba mi ŋman jamka danni. Dila nyin la, ni kpesi ni dek abe ³⁶ ni kan basi ate ni Nyɔɔwa a jam diiri ni ale ni dua a goa. ³⁷ M kan weeni ka nama nyiini, mi a weeni ka waai meena. Ni kpesi ni dek abe ni a limsi.”

14

¹⁻² Ku jam tali ka daa ŋaye ate Juuma tigi kpeeni dii ate ba a wi ayen Juuma Gaambasika Tigini la, tigi dii ate ba a ŋobi boroboruk kuui ale kan ta dabinta la a paari. Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale Juuma Sinsaŋŋa sagraoma a yaa jam a gisi siuk ayen ba yik Yeezu a ko. Ba yaa weeni ayen, “Ti kan yik wa tigini po, kan daa di nuruma le nye kpaliŋ kpien.” Dula jigini ba yaa nye noayen ba le ba nye dii ate ba suk yik wa la.

³ Yeezu yaa cheŋ Betani tenka a ga jo Simon, waai ate gamaŋa tuemu a jam yik wa ale ge nueri la yenni po. Wa yaa jam kala a de ŋandiinta ate nipok wanyi a ta kpaam jam. Kpaamu nyummu a jam masa kama ate bu diak a pagra. Nipowa yaa pa kpaamu a kpiiri basi Yeezu zukku zuk.

⁴⁻⁵ Nuru baai ale jam kala dula jigini la gela a

yaa nya dii ate nipowa a nyε la, ate ba sue a yaa a puuri ale wa. Ba yaa poli ba zuima po ayen, “Ka boa ate nipowa de a pa kpaamu a yik kaasi dila? Wa dan pa bu a da kama m na, wa te nya ligra ka m na yegayega a te niwomma. Kula a gaam dii ate wa nyε la kama.” Ba yaa jam tɔarin wa.

⁶ Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ni basi wa. Ka boa ate ni a daani wa? Wa nyε ka wamanj a te mu. ⁷ Niwomma a bo ale ni kama daa meena ate ni dan a yaali ni baga a maari ba. Alege mi a kan kasim bo ale ni. ⁸ Wa nyε ka wa ale baga a nyε dii meena la a te mu. Wa kpiiri kpa masika de mi nyinƙa kama a gomsika a magsi guka. ⁹ Wensie ate mi a weeni ni, juijui meena ate nuruba le sak Naawen wamanƙa la, ba le weeni nipowa de ale nyε dii a te mu la kama a teeri wa wari.”

¹⁰ Dula jigini Yeezu njaanviirima pi ale bayewa po wanyi, waai ate ba a wi ayen Judas Iskariot la a yaa cheŋ Juuma Puusika Yenni kpanja jigi a ga weeni ba ayen wa baga a maari ba kama ate ba a yik Yeezu. ¹¹ Ba ale ga wom dila la, ba sue a yaa peenti m na yegayega, ate ba weeni wa ayen wa dan baga a maari ba, ba le te wa ligra. Judas a yaa basi dula jigini ale a gisi siuk kuui wa le wa va ate ba baga a yik Yeezu la.

¹² Yeezu njaanviirima yaa jam wa jigi tigi dii ate ba a nobi boroboruk kuui ale kan ta dabinta la piilimka danni. Da dila me ale ba a ko Juuma Gaambasika Tigini piisana. Ba yaa bek Yeezu ayen, “Ka be ate fi a yaali ayen ti ga gomsika Juuma Gaambasika Tigini nandiintana ate ti de?”

13 Wa yaa weeni wa nyaanviirima po baye ayen, “Ni cheŋ a ga jo teŋka po. Dula jigini ni le nya nidɔa a ji nyiam ale samonij. 14 Ni va wa a ga jo yeri dii po ate wa a jo la. Ni dan ga jo ni weeni yenni nyonowa ayen, ‘Ti Sagrowa ale tom ti ayen ti jam bek fu dok kuui po ate wa ale wa nyaanviirima ayen ba jam de ba Juuma Gaambasika Tigini nandiintana la.’ 15 Wa le dak dok kpion kunyi ate ba vaari ale gomsu ku meena po, ate ku bo na chaab zuk la a sak ni. Ni yaa jo ku po, a gomsu jaab buuri meena a magsi ate ti kali a de.”

16 Ba yaa cheŋ ga jo teŋka po a nya dii meena ate Yeezu a poom weeni ba la, ate ba yaa gomsu ba Juuma Gaambasika Tigini nandiintana dula jigini ale ge pilim nman a ga Yeezu jigi.

17 Junɔai ale jam paari la, Yeezu ale wa nyaanviirima pi ale bayewa a yaa jam kala a de. 18 Ba ale boro a de la, Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Wensie ate mi a weeni ni meena ale kala a de ale mu la, ni po wanyi le wa ta mu a ga bobri sak m dachaasana.”

19 Wa nyaanviirima sue yaa kaasi ate ba bek wa wanyiwanyi ayen, “Ka mi? Ka mi?”

20 Yeezu a yaa weeni ba ayen, “Ku le chim ka nama pi ale bayewa po wanyi, waai ale a nmaru boroboruku a siuk jentana ale mu la, a le wa ta mu a ga bobri sak. 21 Mi, Saalobiika, ale kpi ase ka ba ale nmarisi dii Naawen gbanƙa po la. Alege ku le pagra kama a te waai dek ale wa ta mu a ga bobri sak la. Ku zunchoŋ kama ale ba nin poom kan biak wa.”

²² Ba ale boro a de n̄andiintaŋa la, Yeezu a yaa pa boroboruk a puusi a te Naawen a nyɛ wa jiam, alege n̄mari ku a chari wa n̄aan̄viirima ale weeni ba ayen, “Ni n̄ɔa n̄obi, mi nyin̄ka ale m na.”

²³ Wa yaa n̄man pa beerik ale daam a puusi a te Naawen a nyɛ wa jiam, alege pa te ba ate ba nyu.

²⁴ Wa yaa weeni ba ayen, “Ka mi nyin̄ka ziimu ale nna. Buui ale a nyini nuruba yega nyin̄ la, ayen ku sak ayen Naawen ale jam puulim ayen wa le nyɛ dii a te nurubiik la, wa sum a nyɛ kama.

²⁵ Wensie ate mi a weeni ni, m kan n̄man nyu daamu de ase ka dai dii danni ate m n̄man a nyu da paalimu Naawen naamu po la.”

²⁶ Ba yaa yi yiili ale ge a nyini ga jueli Olivi Guuku zuk.

²⁷ Yeezu yaa weeni ba ayen, “Ni meena ale chali abe ni ge mu dii nyin̄ la ba n̄marisi Naawen gban̄ka po kama ayen, ‘Naawen le jam ko naapeerika, ate piisaŋa a yaa chali waan̄ chaab.’ ²⁸ Alege m dan yiti kum po, m le de ni nin̄ a cheŋ Galili tɛŋka.”

²⁹ Piita yaa weeni wa ayen, “Mbala meena a dan poom basi fu, mi kan maa basi fu diipo diipo.”

³⁰ Yeezu yaa weeni wa ayen, “Basi ate m weeni a sak fu ayen, yokku de fi le pagsi ku noai buta ayen fi ze mu, ale ge ate vari kpadiaka a kum a nyɛ buye.”

³¹ Piita yaa pii nyin̄ a n̄man weeni wa ayen, “Mi kan weeni diipo diipo ayen m ze fu. Mi dan poom ayen m kpi ale fu, mi kan weeni dila.”

Wa n̄aan̄viirima mbala meena me a yaa weeni dila degadega.

³² Ba yaa jam paari jigi ate ba a wi ayen Getsemani, ate Yeezu a yaa weeni wa njaanviirima ayen, “Ni kali dela ate m ga puusi a te Naawen abe m jam.” ³³ Wa ale a cheŋ la, wa yaa basi ate Piita ale Jeemsi ale Joon a va wa. Wa sui a yaa jam kaasi nna yegayega, ate ³⁴ wa weeni ba ayen, “M sui ale kaasi nna yegayega, ate ku a nyɛ nna ase mi a yaali ayen m kpi kama la. Ni be limsi dela ate m jam, abe ni kan goa.”

³⁵ Wa ale ga cheŋ maga dek la, wa yaa kpi duna tɛŋ a puusi a te Naawen ayen dan ka dii wa yeeri ninam buui ate wa za wa nam la wa jigi a basi. ³⁶ Wa puusi a te Naawen kama ayen, “M Koa, fi бага a nyɛ wari meena kama. Yeeri ninammu de m jigi a basi. Alege, nyɛ fi dek ale a yaali dii la, daa mi ale a yaali dii la.”

³⁷ Wa yaa pilim jam a paari wa njaanviirima batawa ale ba dua a goa. Wa yaa weeni Piita ayen, “Simon, ni a goa kama? Nama an бага nya ate ku a beni fiifiik ale ge kan goa? ³⁸ Ni a nya abe ni puusi a te Naawen ayen goom kan yik ni ate ni goa. Ni a yaali ayen ni nyɛ dii ate m weeni ni la kama, alege ni an бага a nyɛ dila ale ni dek pagrimɔa. Ni a yaali ka maarika m jigi.”

³⁹ Wa yaa nman ga puusi a te Naawen a weeni wa ale poom a weeni dii la. ⁴⁰ Wa yaa nman jam wa njaanviirima jigi ale ba nman dua a goa, dii nyin la, goom ale jam ta ba nna yegayega, ate ba ze ba ale ba weeni wa dii la.

⁴¹ Wa ale nman jam ku noai butawa la, wa yaa weeni ayen, “Ni diem a goa kama? Ku magsiya. Di dannii a paari ya. Ba le yik Mi, Saalobiika a nyo nuru baata nisima po yogyogla de. ⁴² Ni yiri

ate ti cheŋ. Nuru waai ale ta mu a ga bobri sak la ale la a cheena.”

⁴³ Yeezu ale diem boro a biisi la, wa ŋaanviirima pi ale bayewa po wanyiwa Judas, a yaa jam wa jigi ale nuru boari. Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale Juuma Sinsaŋŋa sagra ma ale teŋka kpaŋŋa ale tom ba. Ba jam ta ka gebi kpeensa ale dua a jam ayen ba yik wa.

⁴⁴ Bumbobrowa a poom weeni ba kama ayen, “Ti dan ga paari ba, nuru waai ate mi a puusi wa la, ka waai ate ni a yaali la ale la. Ni yik wa a ta cheŋ abe ni kan te wa be.”

⁴⁵ Ba ale ga paari Yeezu la, Judas a yaa deri ga wa jigi a wi wa ayen, “M Sagra,” a yaa ale ge a puusi wa. ⁴⁶ Judas ale nyε dila la, nuruma a yaa deri yik Yeezu ale pagrim. ⁴⁷ Yeezu ŋaanviirima po wanyi a yaa deri yeeri wa gebi kpien a che Juuma Puusika Yenni kpagi kpeeni tomteerowa turi a lonsi teŋ. ⁴⁸ Yeezu a yaa bek nuru boanni ayen, “Mi ka zue ate ni ta gebi kpeensa ale dua a jam ayen ni yik mu? ⁴⁹ Daa meena mi kasim bo ale ni kama Juuma Puusika Yenni po a sak nuruba, alege ni an yik mu. Alege ku a fe kama ayen ba ale ŋmarisi Naawen gbaŋka po dii dila po dila po la, a jam chim wensie.”

⁵⁰ Dula jigini Yeezu ŋaanviirima meena a yaa chali ale ge wa.

⁵¹ Nidɔa wanyi ale jam maa va Yeezu a yulum gatta peelik. Ba jam a yaali ayen ba yik wa kama, ⁵² ate wa foli gatiaka a basi a te ba ale ge a yiri chali ale chabola.

⁵³ Ba yaa ta Yeezu a cheŋ Juuma Puusika Yenni kpagi kpeeni yenni. Juuma Puusika Yenni

kpaŋŋa ale teŋka kpaŋŋa ale Juuma Sinsaŋŋa sagroma a yaa jam tigi chaab dula jigini, ayen ba bo Yeezu buusa. ⁵⁴ Piita a yaa magi va ba ŋaan a ga jo Juuma Puusika Yenni kpagi kpeeni yenni dabiaka po a ga kala ale kpagini tomteeroma a ŋuun bolim. ⁵⁵ Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale boteeroma meena a yaa jam a bek nuruba ayen ba wom Yeezu wakaasun ba jigi ate ba nya siuk a ko wa. Alege ba an бага a nya wari ya. ⁵⁶ Nuruba yegayega a jam velim wie a te wa kama alege ba noaŋa jam daa bunyi.

⁵⁷ Ba gela a nyini a biisi venta wie ayen, ⁵⁸ “Tama wom ale wa a weeni ayen wa бага a kaasi Juuma Puusika Yenni dii ate nuruba a se la kama, abe wa ŋman se di daa ŋata po. Wa be kan pa nuruba ate ba se di.” ⁵⁹ Alege ba me wienja a jam daa noayen wie.

⁶⁰ Ba meena ale biisi a ga nueri la, Juuma Puusika Yenni kpagi kpeeni a yaa yiri a zaani ba meena niŋ a bek Yeezu ayen, “Fi ka wari a tulisi wienja de meena ate ba a biisi la po?”

⁶¹ Yeezu yaa sina. Wa yaa ŋman bek wa ayen, “Ka fi ale Naawen biika, Kirisitawa ate Naawen le tom la?”

⁶² Yeezu a yaa weeni wa ayen, “Mm, mi ale la. Da yen ni le nya Mi, Saalobiika ale m kali Naawen kpeeni juga gen a nyini chinmaanja po a cheena.”

⁶³ Wa ale weeni dila la, Juuma Puusika Yenni kpagi kpeeni a yaa yik wa dek garuku a dari cheeri ayen ku sak ayen Yeezu ale weeni dii la a kabi wa kama ate wa yaa weeni boteeroma ayen, “Ti an ŋman a yaali seeroba. ⁶⁴ Ni meena a wom

wa ale pa wa deka a magsi chaab ale Naawen la kama. Nama a poli ka se? Wa lo yaa wa an loya?"

Ba meena a yaa bo mini wa ayen ku a magsi kama ayen wa kpi.

⁶⁵ Boteeroma gela a yaa chesi tintueta a basi wa nyin ale pa garuk a bobi lik wa ninana a nak wa ale a bek ayen, "Fi seba waai deka ale nak fu la?" Nuru baai me ale ga yik Yeezu la yaa fobi wa a gum du.

⁶⁶ Ba ale ta Yeezu a nye dila la, Piita a diem jam bo ka yenni dabiaka po. Juuma Puusika Yenni kpagi kpeeni dogleema wanyi a yaa nya wa. ⁶⁷ Wa ale nya Piita ale wa kala a nuun bolimu la, wa yaa bek wa ayen, "Fi daa Yeezu Nazaret denowa naanviirima po wanyi?"

⁶⁸ Piita a yaa pagsi ayen, "Mi ze fi ale a weeni dii la." Wa ale weeni dila la, wa yaa yiri a cheng ga za nansiunku noai. Dila powa kpadiak a yaa deri kum.

⁶⁹ Nipokbinni ale nman nya wa ale wa za dula jigini la wa yaa weeni baai ale za dula la ayen, "Nuruwa de ka Yeezu naanviirima po wanyi." ⁷⁰ Piita yaa nman pagsi ayen wa daa Yeezu naanviirima po wanyi.

Ku naanynin, nuru baai ale jam za moata wa la a yaa weeni wa ayen, "Fi ka ba po wanyi, dii nyin la fi me nyini ka Galili tenka."

⁷¹ Piita yaa pe ayen wa ze nuru waai ate ba a weeni wa wie la.

⁷² Wa ale pe la, vari kpadiaka a yaa deri kum a nye buye ate Piita a deri teeri dii ate Yeezu a poom weeni wa ayen, wa le pagsi ku noai buta ayen wa ze wa ale ge ate vari kpadiaka a kum a

nyε buye la. Wienja de meena a yaa nyε ate Piita sui a kaasi nna yegayega ate wa yaa deri a kum.

15

¹ Vari ale veenti la, saliuk yokyokwa Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale teŋka kpaŋŋa ale Juuma Sinsaŋŋa sagraŋma ale boteeroma a yaa ŋman kpabi tu chaab ayen ba zok ba le ba nyε Yeezu dii la. Ba ale zok ale chaab a ga nueri la, ba yaa bobi wa nisimaŋa a ta wa chen teŋka gominawa Paalot jigi. ² Ba ale ga paari la, Paalot a yaa bek Yeezu ayen, “Ka fi ale Juuma naawa la?”

Yeezu yaa tulisi wa ayen, “Ka fi dek ale weeni dila.”

³ Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa jam a chiini ka wie nna yegayega ayen Yeezu a nyε kaasi. ⁴ Dila nyiŋ Paalot yaa ŋman bek wa ayen, “Fi kan wom ba ale a chiini wienja nna yegayega a te fu la? Fi ka wariya a tulisi ba?”

⁵ Alege Yeezu a jam sina. Wa an jam weeni wariya. Ku yaa cha Paalot.

⁶ Bena meena ba Juuma Gaambasika Tigini a nyiem a dan paari, Gominawa Paalot a nyiem lak nuru waai ate teŋka demma a yaali ayen wa lak ate wa nyini likka dokku po a nyini la a basi kama. ⁷ Nuru wanyi ale jam boro ate ba a wi ayen Barabasi ate ba jam maa yik wa a lik dii nyiŋ la, wa jam maa nyε ka noayen ale wa teŋka demma ate ba nyε kpaliŋ ale baai ale a nya ba teŋka zuk la. Ba ale jam boro a nyε kpaliŋka la, ba jam ko ka nuruba gela. ⁸ Nuruba yegayega a yaa tigi chaab a jam Paalot jigi a saalim wa

ayen wa nyɛ dii ate wa nyiem poom a nyɛ tigini danni la a te ba. ⁹ Wa yaa bek ba ayen, “Nama a yaali ayen m basi ka Juuma naawa?” ¹⁰ Paalot a jam seba ayen ka Juuma Puusika Yenni kpaɲɲa nyunni nyin ale soa ate ba yik Yeezu a ta jam wa jigi.

¹¹ Juuma Puusika Yenni kpaɲɲa a yaa weeni nuru boanni ayen ba a saalim ayen wa lak Barabasi a basi abe wa ge Yeezu. ¹² Paalot a yaa bek ba ayen, “Nuru waai ate nama wi ayen Juuma naab la, m nyɛ wa se?”

¹³ Ba meena a yaa kaari nna yegayega ayen, “Ni ko wa.”

¹⁴ Paalot a yaa bek ba ayen, “Ka boan jaab wabiok ate wa tom?”

Ba yaa kaari a gaam dila a weeni ayen, “Ni ko wa.”

¹⁵ Paalot a jam a yaali kama ayen wa nyɛ ate nuru boanni supeentik. Wa yaa lak Barabasi a basi, ale ge basi ate ba miiri Yeezu ale kpaasa ale ge pa wa a te, ayen ba ta wa ga ko.

¹⁶ Paalot sojima a yaa yik Yeezu a ta jo ba Gominawa yenni dabiaka po a yaa wi ba soji chaama ate ba jam. ¹⁷ Ba yaa pa garuk monuɲ a jo wa ale pa munsa a yok zutok a pa vuk wa zukku, ¹⁸ a yaa a puusi wa a weeni ayen, “Juuma naawa kasim boro taam wuu.” ¹⁹ Ba yaa pa duok, a nak wa zukku ale chesi tintueta a basi wa nyin ale kpi duna wa nin a potim a nyɛ nna ase ba a te wa ka zula la. ²⁰ Ba ale nyɛ wa la a ga nueri la, ba yaa yeeri garuk monuku ale pa wa deƙ gattaɲa a jo wa a ta wa nyini cheɲ ayen ba ko.

²¹ Ba ale jam bo siuku po a cheŋ la, ba yaa zik Simon ale wa cheena teŋka po ate sojima a fe wa ate wa tuesi Yeezu jabarimu ji. Simon a jam ka teŋ kaai ate ba a wi ayen Sairini la deno. Wa jam ka nuru baai ate ba a wi ayen Alezanda ale Arufusi la ko. ²² Ba yaa ta Yeezu a ga paari juijui ate ba a wi ayen Golgota la. Ku kiri ale “Zukoluku Jigini.” ²³ Ba yaa pa tiim a nyo daam po ayen Yeezu nyu, alege wa an jam nyuya. ²⁴⁻²⁵ Wenbinni ale jam kan diem a jueli paari wenzuk sunsuŋ la, ba yaa yik Yeezu a kpi wa jabarimu nyiŋ. Ba yaa pa wa gattaŋa a chari chaab. Ba jam nak ka gbaŋ a nya waai ale magsi garuk kuui deka la. ²⁶ Ba yaa pa tapagi a ŋmarisi di nyiŋ ayen,

KA JUUMA NAAWA ALE NNA

a pa di kpi jabarimu zuk. ²⁷ Ba jam maa kpi ka zueba baye ŋanbarinta nyiŋ a gum Yeezu po, ate ba wanyi a bo wa juga, nwala me a bo wa gala. ²⁸ Ate ba le jam ŋmarisi dii Naawen gbaŋka po ayen, “Ba nyε wa ase ka zue la a yaa jam chim wensie.”

²⁹ Nuru baai ale jam va dula a taam la a yaa zak zuk nya wa a mati ba noa ale a le wa ayen, “Mm, daa fi ale weeni ayen fi le kaasi Juuma Puusika Yenni abe fi ŋman se di a nueri daa ŋata po la? ³⁰ Nyini jabarimu zuk a siŋ a vari fi dek a basi ate ti nya.”

³¹ Juuma Puusika Yenni kpaŋŋa ale Juuma Sinsaŋŋa sagraŋa me a jam a la wa ale a weeni chaab ayen, “Wa jam baga a vari nuruba a basi kama, alege wa an baga a vari wa dek a basi.

³² Ka Juuma naawa, ale nna. Kirisitawa ate

Naawen le tom ate wa jam la ale nna. Wa nyini jabarimu zuk a siŋ ate ti yaa siak a te wa.”

Zuema bayewa baai ate ba jam kpi ba a gum Yeezu po la, me a le wa.

³³ Wenni ale jam jueli a bo wenzuk sunsuŋ la, legi a yaa jam lik tɛŋ kala meena a ta ga paari wenbalini. ³⁴ Legini ale jam basi la, Yeezu a yaa kaari nna yegayega a weeni wa dek tɛŋka biika po ayen, “Eloi, eloi lema sabagtani.” Ku kiri ale, “M kowa Naawen, m kowa Naawen, ka boa ate fi zeri mu?”

³⁵ Nuru baai ale jam za dula jigini la ba gela wom dii ate wa weeni la. Ba yaa weeni chaab ayen, “Fi wom wa ale a wi Naawen biisiteerowa Elaja la?” ³⁶ Ba po wanyi a yaa chali cheŋ ga pa sosok a lusi da miisiŋ po a pa yik do won nyiŋ a zak ta jueli Yeezu noai. Wa ale diem a zak duoku ta la wa yaa chiem weeni baai ale jam za la ayen, “Ni basi ate ti limsi a nya ase Elaja a le jam a yik wa ta nyini jabarimu zuk a siŋ tɛŋ ya.”

³⁷ Yeezu a yaa ŋman kaari nna yegayega a yaa ale ge a kpi.

³⁸ Wa ale jam kpi la, garuk kpion kuui ate ba jam pa a kasi Juuma Puusika Yenni po la, a yaa jam cheeri ku ŋmazuk a ta siŋ paari ku tɛŋ.

³⁹ Sojima kpagi dii ale jam za Yeezu jabarimu tɛŋ la a jam nya wa ale kpi dii la kama. Wa yaa weeni wa dek ayen, “Wensie, nuruwa de sum ka Naawen biik.”

⁴⁰⁻⁴¹ Nipok baai ale jam maari Yeezu Galili tɛŋka po la, ba gela a jam za moata dula a nya dii ale nye la kama. Ba gela yue a jam ale Salomi ale Mɛeri Magdala ale Mɛeri, Jeemsi baanƙa ale

Josesi mawa. Nipok baai ale jam va Yeezu a chen Jerusalem tenka po la, yegayega me a jam bo dula jigini kama.

⁴²⁻⁴³ Nuru wanyi ale jam nyini ten ate ba a wi ayen, Arimatia. Wa yoi a jam ale Josefi. Wa jam ka Juuma boteeroma po wanyi ate nuruba a zuli wa nna yegayega. Wa jam kasim a limsi ka diipo ate Naawen ayen wa jam chim naab tenzuk de a nya tenka meena la. Da dii ale pa a te ba Vuusum Danni la, ka da dii ate ba a goms ba dek nalimnyiini a limsi Vuusum Danni la. Da dila dann junoi ate wa yaa yiri ale popo pagrim a chen Paalot jigi a ga saalim wa ayen wa basi ate wa ga yeeri Yeezu nyinka jabarimu zuk a ta chen ga gu. ⁴⁴ Paalot ale ga wom ayen Yeezu a kpi ka nna nwuli la, ku yaa deri cha wa nna yegayega. Wa yaa wi wa sojima kpagini a bek wa ayen, "Ka wensie wa sum kpi kama?" Kpagini a yaa tulisi wa ayen, "Mm, ka wensie wa sum kpi kama."

⁴⁵ Dula jigini Paalot a yaa siak ayen Josefi ga yeeri Yeezu nyinka jabarimu zuk a ta ga gu. ⁴⁶ Josefi a yaa basi dula jigini ale ge chen ga da garuk a yaa ga yeeri Yeezu nyinka jabarimu zuk a yaa pa garuku a pili ka a ta ga dueni pun vorub paalik po. Ten kala demma a jam a gu ba nuruma ka pina vie po. Wa ale nye dila a ga nueri la, wa yaa bilim tintain kpeeni a lik punku vorumu noanni.

⁴⁷ Meeri Magdala ale Josesi mawa Meeri, a jam nya ba ale gu Yeezu juijui la kama.

16

¹ Ba Vuusum Danni ale taam la, Meeri Magdala ale Jeemsi mawa Meeri ale Salomi a yaa ga da

kpa masik ayen ba pa sa Yeezu nyin̄ka. ² Laasidi dai, saliuik yokyok ate wenni pusi magla la, ba yaa cheŋ juijui ate ba gu Yeezu la. ³ Ba ale jam a cheŋ la, ba yaa bek chaab ayen, “Ka wana dek ale wa bilim tintanni puŋku vorumu noai a basi a te ti?” ⁴ Ba ale ga paari la, ba yaa nya tintanni ale di bilim dua nakpiak ale ge puŋku vorumu noanni a basi. Tintanni a jam zuak kama ale dobra. ⁵ Nipooma a yaa ga jo Yeezu guka jigini a yaa nya nidɔa wanyi ale wa kala ba juga geŋ a jo kasaauk peeluk ate yɔgsum a yaa jam yik ba nna yegayega.

⁶ Nidɔawa a yaa weeni ba ayen, “Ni kan chali yɔgsumɔa. M seba ayen ni a gisi ka Yeezu Nazaret denowa waai ate ba kpi wa jabarimu nyin̄ la. Wa yiri kum po kama. Ni nya ba ale pa wa dueni juijui la nna. ⁷ Ni cheŋ ga weeni Piita ale Yeezu ŋaanviirima meena ayen, ‘Wa le de ba nin̄ a cheŋ Galili teŋka po kama ase wa daam ale weeni ba dii la. Ba dan cheŋ dula, ba le nya wa.’ ”

⁸ Nipooma a yaa basi dula jigini ale ge chali a cheŋ. Ba kpaziim a yaa jam a nak nna yegayega ate ba nyin̄saŋa a gok. Ba an jam a weeni sak waaiya, dii nyin̄ la ba jam a chali ka yɔgsum.

⁹ Yeezu ale yiri kum po Laasidi dai saliuik yokyok la wa lin̄ pa wa dek a sak ka Mɛeri Magdala waai ate wa jam yiaŋ chichiribaata tiyopoiwa wa jigi a basi la. ¹⁰ Mɛeri a yaa jam cheŋ Yeezu ŋaanviirima jigi. Ba meena sue a jam kaasi ka nna yegayega ate ba a kum. ¹¹ Mɛeri a yaa weeni ba ayen Yeezu a yiri kum po kama

ɲman ta nyuvuri ate wa dek a nya wa. Alege ba an jam siak ayen ku ka wensie.

¹² Ku ɲaanɲnyin ate Yeezu a yaa jam tagri a pa wa dek a sak wa ɲaanviirima po bayewa, baai ale jam basi Jerusalem tɛɲka a cheɲ jigi yon la.

¹³ Ba yaa pilim ɲmani a cheɲ wa ɲaanviirima mbala jigi a weeni ba ayen ba nya Yeezu kama, alege ba an jam siak ayen ku ka wensie.

¹⁴ Ku ale ɲman pilim ga nyɛ maga la, Yeezu ɲaanviirima pi ale wanyiwa a yaa jam kala a de ba ɲandiinta ate Yeezu a yaa jam pa wa dek a sak ba. Wa yaa toarin ba ayen ba ka nuru baai ale kan ta siaka la. Ba tuenja a kpari ka nna yegayega ate ba an baga siak ale baai ale jam weeni a sak ba ayen ba nya wa kama ale wa yiri kum po la.

¹⁵ Wa yaa weeni ba ayen, “Ni nyini a cheɲ tɛɲka meena po a mooli Naawen wamanɲaɲa a sak waai meena. ¹⁶ Baai meena ale ba ta siaka ale mi, a tuesi soka, Naawen le vari ba ba wabaatana po a basi, alege baai meena ale kan ba ta siaka ale mi la, Naawen le jam bo mini ba kama. ¹⁷ Baai meena ale ta siaka ale mi la, le baga a nyɛ wie ate ku sak ayen Naawen ale sum tom ba. Ba le pa mi yonni nyin a yiaɲ chichiribaata nuruba zuima po a basi. Ba le baga a biisi be paalisa me. ¹⁸ Ba dan yik wiiga yaase ba dan nyu choɲ, jaab kan nyɛ ba. Ba le baga me a pa ba nisima a vi yɔɲnyeensa zuk ate ba a nya nyinɲɔɲsa.”

¹⁹ Nyɔɲɔwa Yeezu ale biisi a ga nueri la, wa yaa yiri a jueli wenɲmazuk a ga kala Naawen juga geɲ. ²⁰ Wa ɲaanviirima a yaa nyini a cheɲ tɛɲka meena po a mooli Naawen wamanɲaɲa a sak nuruba. Nyɔɲɔwa a jam bo ale ba kama diipo

meena ale a maari ba ate ba a tom tuimkperisa
nna yegayega ayen ku sak ayen ba wienja ka
wensie.

**The New Testament in the Buli language
(Ghana)**

**Buli: The New Testament in the Buli language
(Ghana) (New Testament)**

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buli (Ghana)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

24aad1ee-9f16-5a40-b094-5b16e513253a